

**UTAJÄRVEN KUNTA
TALOUSARVIO 2026
TALOUSSUUNNITELMA 2026–2028**

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEINEN OSA.....	1
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
1.2. KUNTASTRATEGIA.....	3
1.3. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TALOUDELLINEN KEHITYS.....	4
1.4. ORGANISAATIORAKENNE.....	7
1.5. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN.....	8
1.6. KONSERNIOHJEET JA TAVOITTEET.....	9
1.7. KIINTEISTÖOSAKEYHTIÖT.....	11
1.8. UTAJÄRVEN YRITYSPUISTO OY.....	13
1.9. HANKKEET.....	14
1.10. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS.....	16
2. KÄYTTÖTALOUS.....	18
2.1. HALLINTOPALVELUT (50).....	19
2.1.1. HALLINTOPALVELUT YHTEENSÄ.....	19
2.1.2. HALLINTOPALVELUIDEN KUVAUKSET.....	20
2.2. ELINVOIMAPALVELUT (80).....	25
2.2.1. ELINVOIMAPALVELUT YHTEENSÄ.....	25
2.2.2. ELINVOIMAPALVELUIDEN KUVAUKSET.....	26
2.3. HYVINVOINTIPALVELUT (60).....	31
2.3.1. HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ.....	31
2.3.2. HYVINVOINTIPALVELUIDEN KUVAUKSET.....	32
2.4. KASVATUSPALVELUT (70).....	38
2.4.1. KASVATUSPALVELUT YHTEENSÄ.....	38
2.4.2. KASVATUSPALVELUIDEN KUVAUKSET.....	39
2.5. ELINYMPÄRISTÖPALVELUT (80).....	43
2.5.1. ELINYMPÄRISTÖPALVELUT YHTEENSÄ.....	43
2.5.2. ELINYMPÄRISTÖPALVELUIDEN KUVAUKSET.....	44
3. TULOSLASKELMAOSA.....	49
4. INVESTOINTIOSA.....	52
5. RAHOITUSOSA.....	53
6. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA.....	55

I. YLEINEN OSA

I.1. Kunnanjohtajan katsaus

Maailmanlaajuiset konfliktit ja poliittinen epävakaus vaikuttavat maailmantalouteen ja kauppapolitiikkaan. Olemme tilanteessa, jossa joka taholla on jouduttu varautumaan ja sopeutumaan myös muuttuviin markkinaolosuhteisiin. Epävarmuus lisää riskejä ja hidastaa taloudellista päätöksentekoa. Näin myös monien valtioiden julkinen velka on kasvanut merkittävästi, mikä rajoittaa mahdollisuuksia investoida infrastruktuuriin, palveluihin ja kriisinhallintaan ilman lisävelkaantumista. Äärimmäiset sääilmiöt ja tekoälyn tuomat muutokset aiheuttavat sen, että yritysten ja kuntien on varauduttava sekä ilmastoriskien hallintaan että työmarkkinoiden muutoksiin.

Suomen talouden näkymät vuodelle 2026 ovat varovaisen positiiviset, mutta edelleen näkymissä on epävarmuutta. Vuonna 2025 Suomen BKT:n kasvuennusteet vaihtelevat välillä 0,5–1,4 % ja vuodelle 2026 kasvun ennustetaan olevan 1,4–2,0 % . Työttömyysasteessa voidaan nähdä positiivista signaalia ensi vuonna ja nousun odotetaan jatkuvan myös v. 2027. Korkojen odotetaan laskevan ja palkkojen nousevan. Näillä on positiivinen vaikutus kulutukseen. Investointien odotetaan myös elpyvän rakentamisessa, teollisuudessa ja puolustussektorilla. Suomi velkaantuu edelleen ja velkasuhteen arvioidaan asteittain lähestyvän 90 % BKT:stä vuoteen 2029 mennessä.

Kuntataloudessa on näkyvissä haasteita ja sopeuttamistarpeita, mutta myös mahdollisuuksia. Syntyvyyden lasku, työvoimapula, kaupungistuminen ja sote-uudistuksen jälkivaikutukset aiheuttavat rakenteellisia haasteita. On nähtävissä, että kuntien investointitarpeet kasvavat edelleen samalla kun rahoitusmahdollisuudet ovat heikot. On havaittavissa, että kuntien velkaantuminen voi kasvaa jopa kolmanneksella tällä valtuustokaudella. Kuntien taloudellinen liikkumavara näin ollen pienenee ja kuntien eriytyminen jatkuu edelleen: osa kunnista on vahvassa asemassa, kun taas toiset kamppailevat peruspalveluiden rahoituksen kanssa. Näiden haasteiden keskellä kuntien tulee tehdä entistä enemmän pitkäjänteistä suunnittelua ja lisätä keskinäistä ja valtion kanssa tehtävää yhteistyötä. Kunnilla on mahdollisuus kehittää palveluiden järjestämistapoja ja vahvistaa elinvoimaa tätä kautta. Tarvitaan ennakkointia ja rohkeutta nähdä tulevaisuus mahdollisuutena.

**Utajärven kunnan tulevaisuuden ennustamista vaikeuttaa tällä hetkellä kuntien valtio-
osuusuudistuksen ja normiohjauksen keskeneräisyys.** Sitä uudistetaan siten, että se astuu voimaan vuoden 2027 alusta vastaamaan kuntien nykyistä toimintaympäristöä. Tällä hetkellä näyttää, että uudistuksen myötä kuntamme valtionosuudet vähenevät. Siksi on tärkeää, että vahvistamme valtiosta riippumattomia tulolähteitä strategisten vihreän siirtymän toimenpiteiden osalta yrityskumppaneidemme kanssa. Näillä hankkeilla voimme aidosti vahvistaa tulo-
pohjarakennettamme ja näin meillä on myös hyvät mahdollisuudet selvittää tulevaisuuden talous- ja investointihaasteista.

Utajärven kunnan ensi vuoden talousarvio on maltillinen. Ulkoisia toimintakuluja on yhteensä noin -14,8 miljoonaa euroa. Toimintakatteemme on noin -12 miljoonaa euroa. Vuosikatteenamme on noin 1,4 miljoonaa euroa positiivinen. Poistojen ja varausten muutosten jälkeen talousarvio on vielä 134 842 euroa ylijäämäinen. Vuoden 2026 lopussa lainakantamme on arviolta n. 10 miljoonaa euroa. Tavoite on edelleen pienentää lainakantaamme ja investoimme maltillisesti. Ensi vuonna investoimme mm. uuden koulurakennuksen alueen suunnitteluun ja siihen liittyviin tekniikan muutostöihin ja jatkamme Mustikkakankaan aluekehitystä asfaltoimalla Prosessitien ja rakentamalla Orikankaan uuden risteyksen. Myös kirkonkylän paineviemäriinjauksia tullaan uusimaan.

Ensi vuonna etenemme strategisten toimenpiteiden mukaisesti. Tulemme edelleen vahvistamaan Yrityspuisto Oy:n toimintaa ja kehittämme elinkeinoelämää teollisuusalueilla yritysten kanssa. Panostamme vahvasti vihreän siirtymän tuomiin mahdollisuuksiin. Lisäksi jatkamme matkailun kehitystä Humanpolis Oy:n tukemana.

Jatkamme pitkäjänteistä ja tuloksellista työtä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Kohdistamme resursseja kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluihin sekä yhteisöllisyyttä vahvistaviin tapahtumiin. Jatkamme osallistavaa budjetointia ja vahvistamme yhteistyötä hyvinvointi- ja työllisyystoimijoiden kanssa. Huolehdimme laajasta palveluvalikoimasta ja panostamme erityisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin palvelupolkuja ja harrastusmahdollisuuksia kehittämällä, sekä jatkamme lapsiperhepaketin ja opintoetujen toteutusta. Edistämme kuntalaisten liikkumista ja hyvinvointia yhdessä järjestöjen kanssa ja kehittämme edelleen seniorityötä tukemaan ikääntyneiden toimintakykyä ja osallisuutta. Käyttöönottamme palvelusetelin mahdollistamaan ja tukemaan turvallista kotona-asumista.

Myös kunnan tiedotusta ja näkyvyyttä parannamme suunnitelmallisella viestinnällä.

Kunnan talousarvio 2026 suunnitteluvuosineen on laadittu vahvassa yhteishengessä vanhan strategian linjauksien pohjalta. Joiltain osin tässä on huomioitu myös uuden, vuoden 2025 loppupuolella hyväksyttävän, strategian linjauksia, sillä uusi strategiamme tulee pohjautumaan vanhan strategian ydinasioihin jatkumona.

Kiitän lämpimästi valmisteluun osallistunutta henkilökuntaa hyvästä valmistelusta ja luottamushenkilöitä selkeistä linjauksista valmistelumatkan varrella. Lisäksi kiitän koko henkilöstöä sekä teitä kuntalaisia, yhdistyksiä, yrityksiä ja verkostoyhteistyökumppaneita yhteistyöstä ja panoksestanne, jota teette kuntamme yhteisen tulevaisuuden hyväksi.

Meillä on hyvät kehitysnäkymät talousarvion mahdollistamana ensi vuodelle talousarvion ollessa edelleen mahdollistava.

”Utajärvellä teemme reilusti paremmin ihmislähtöistä hyvää elämää ja yrittäjyyttä yhdessä ennakoiden ja kasvaen”

Anne Sormunen,
kunnanjohtaja

1.2. Kuntastrategia

Kuntastrategian tarkoitus ja tausta

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava strategia, joka on valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Strategiassa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä toimenpiteistä. Utajärven kunnan strateginen painopiste on yhdessä tehtävä elinvoimainen Utajärvi, joka tehdään hyvinvointityön ja elinkeinoelämän yhteistyönä.

Kuntastrategia yhteistyön tuloksena

Strategiaa päivitetään parhaillaan. Keväällä 2025 on kuultu kuntalaisia ja syksyllä yrittäjiä ja henkilöstöä. Tavoitteena on, että uusi strategia hyväksytään samanaikaisesti talousarvio 2026:n kanssa. Vuoden 2026 talousarvio on laadittu viime valtuustokauden voimassa olevan strategian pohjalta. Uusi laadittava strategia asiakirja sisältää kuntalain 37 §:n pohjalta muodostetun yhteisen tahtotilan kunnan visiosta vuoteen 2040 sekä näkemyksen toimintakulttuurista, kehittämisen painopisteistä sekä valtuustokauden tavoitteista vuoteen 2030 asti.

Utajärven visio

Vision mukaan Utajärvi on vuonna 2040 onnellisuuden ja yrittämisen edellytyksiä luova kunta, jossa kuntalaisilla ja yrittäjillä on mahdollisuus tehdä töitä ja harrastaa sekä olla osa välittävää kylämäistä yhteisöä. Utajärvellä on laadukkaat palvelut ja sijainti. Tavoitteena on kehittää kunnan toimintaa toimimalla ”pikkuisen paremmin kuin muut”.

Valtuustokaudella 2021–2025 kunta pyrkii askeleen lähemmäksi visiota tukemalla kuntalaisten onnellisuutta, yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kuntalaisten hyvinvointia sekä vahvistamalla kunnan yritys- ja elinkeinoelämää erityisesti vihreän siirtymän ratkaisuja edistämällä.

Tavoitteet

Utajärven tavoitteena on luoda elinvoimaisuuden kierrettä ja kunta tulee tunnetuksi onnellisista asukkaistaan ja luotettavista yrityskumppanuuksistaan, mikä houkuttelee alueelle uusia yrittäjiä ja asukkaita. Innokas ja onnellinen yhteisö on kunnan elinvoiman lähde.

Päättävöitteet:

- Utajärvi luo edellytyksiä onnelliselle elämälle – pikkuisen paremmin kuin muut
- Lisäämme elinvoiman kasvua hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän yhteistyönä
- Mahdollistamme hiiliviisaiden ratkaisujen syntymistä

Päämääränä on, että:

- Utajärvi on hyvä paikka asua!
- Laadukkaiden ja ihmislähtöisten palveluiden jatkuva rohkea kehittäminen!
- Osallisuus kehittämisen keskiössä!
- Onnellinen Utajärvi tehdään yhdessä positiivisella asenteella!
- Edistämme turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä verkostojen kanssa!
- Meillä on yrittäjähenkkinen ja kannustava ilmapiiri! Hyödynnämme monipuolisia yrittämisen mahdollisuuksia! Olemme luotettava kumppani yrittäjille!

Tulevaisuuden Utajärvi tehdään yhdessä, minkä vuoksi tämän strategian valtuustotason toimenpiteitä työestetään eteenpäin konkreettiseksi toiminnaksi jokaisella toimialalla ja yhdessä yhteisöjen kanssa.

Strategian toteutumisen arviointi

Strategia on elävä asiakirja, joten sen toteutumista arvioidaan säännöllisesti osana tilinpäätöstä ja sitä päivitetään kerran valtuustokaudessa valtuustokauden vaihtuessa. Tällä tavalla varmistetaan myös strategian tarkoituksenmukaisuus. Strategiaa ja niihin liittyviä ohjelmien sisältöjä arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Arvot eli strategiaa edistävät johtamisen periaatteet

Sitoutuminen

Osallistumme aktiivisesti kunnan kehittämiseen ja autamme ja kannustamme toinen toisiamme. Kannamme vastuamme päätöksistä ja sitoudumme niiden toteuttamiseen ja seurantaan.

Inhimillisuus

Olemme helposti lähestyttävä, luotettava ja yhteistyötä arvostava kumppani. Toiminnassamme korostuu tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Pyrimme kaventamaan hyvinvointieroja.

Avoimuus

Olemme rehellisiä ja vuorovaikutteisia viestijöitä. Huomiomme kaikkien mielipiteet ja kunnioitamme toisiamme. Puhumme toisillemme arvostavasti ja tuomme asiat esille objektiivisesti.

”Näiden arvojen kautta rakennamme yhdessä rentoa luottamuksen ilmapiiriä, jossa asioita voidaan tehdä myös pilke silmäkulmassa pikkuisen paremmin kuin muut”.

1.3. Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla pääasiassa hintojen nousun vuoksi. Sovitut palkkaratkaisut nostavat työvoimakustannuksia 2,8 % vuonna 2025, 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028.

Hintojen kasvun lisäksi myös kulutusmenojen volyymi kasvaa vuonna 2025, sillä alkuvuodesta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus siirsi kuntien vastuulle työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen ja laajensi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Kuntien työttömyysetuuksien rahoitusmenoja on nostettu ennusteessa vuoden alkupuoliskon kertymien perusteella.

Kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Ennustejaksolla palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman loivennettu, sillä palveluiden järjestämisen kustannukset eivät alene samassa suhteessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste sekä erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, ja ne koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia erityisesti kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotuottojen supistumisen takia. Kokonaisverotulojen kasvu kuitenkin kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027–2029.

Tulonsiirrot valtiolta kunnille kasvavat kuluvana vuonna TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Valtionosuuksien kasvu jää kuitenkin siirtyneiden

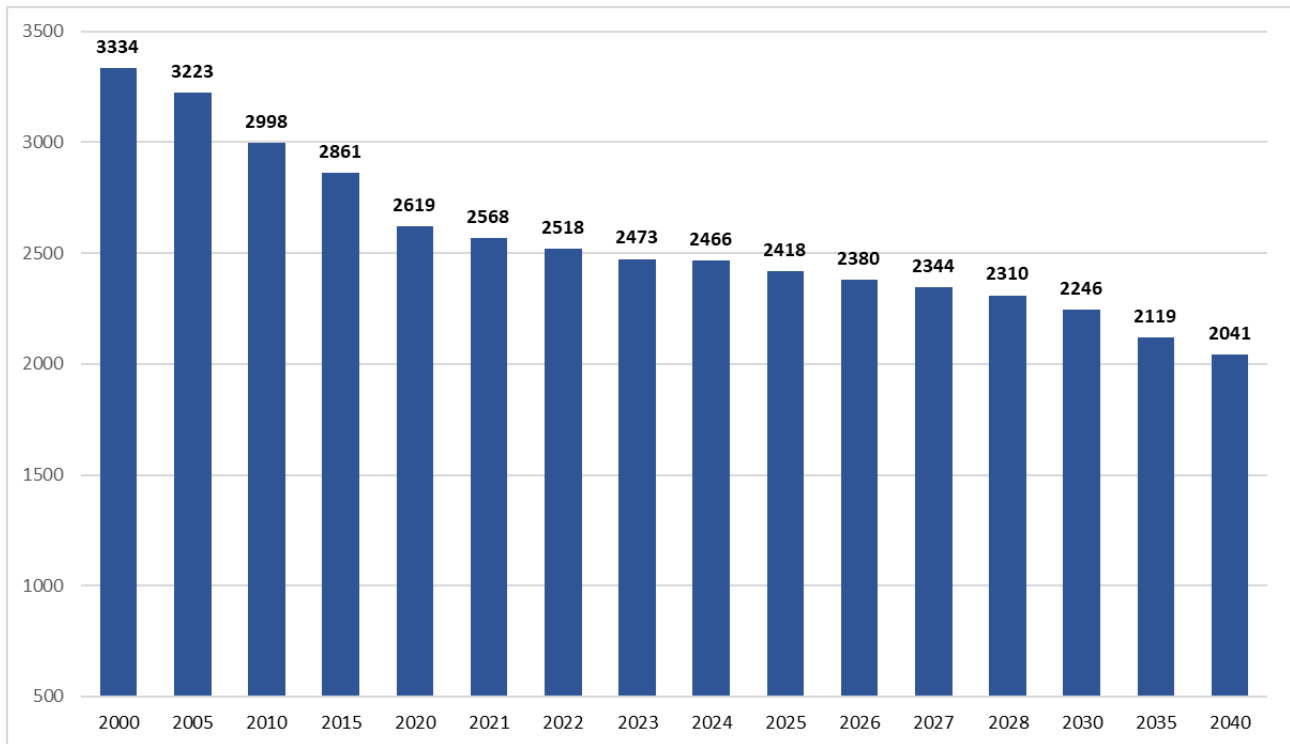
tehtävien kustannusten kasvua pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti leikkauksia. Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea hallituksen peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdentamien vähennysten vuoksi. Kun valtionosuuksiin jo aiemmin kohdennetut määräaikaiset leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, nousevat valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle. Verorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan kuntahallinnon tulojen ja menojen välistä epätasapainoa, vaikka kuntahallinnon alijäämän arvioidaan supistuvan ennustejakson lopulla 0,4 prosenttiin.

Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkoja säästötoimia tulevina vuosina, sillä palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Kuntahallinnon alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Ennusteeseen sisältyy riskejä molempiin suuntiin. Kehitysarviossa on oletettu, että sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvotteluiden tulokset heikentävät kuntien vuokratuloja 150 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen. Arvioita suuremmat sote-kiinteistöjen vuokranmenetykset voivat vaikuttaa kuntahallinnon kulutusmenojen hintakehitykseen ja heikentää kuntien tilannetta. Lisäksi ennusteeseen on sisällytetty kuntien ja kuntayhtymien omia pysyviä sopeutustoimia 150 milj. euroa vuodelle 2025. Kuntien omat sopeutustoimet voivat kuitenkin vahvistaa rahoitusasemaa ennustettua enemmän, mikäli palveluverkkoa tai henkilöstömenoja onnistutaan sopeuttamaan oletettua enemmän. Toisaalta sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta [Taloudellinen katsaus syksy 2025 - Valtiovarainministeriö](#)

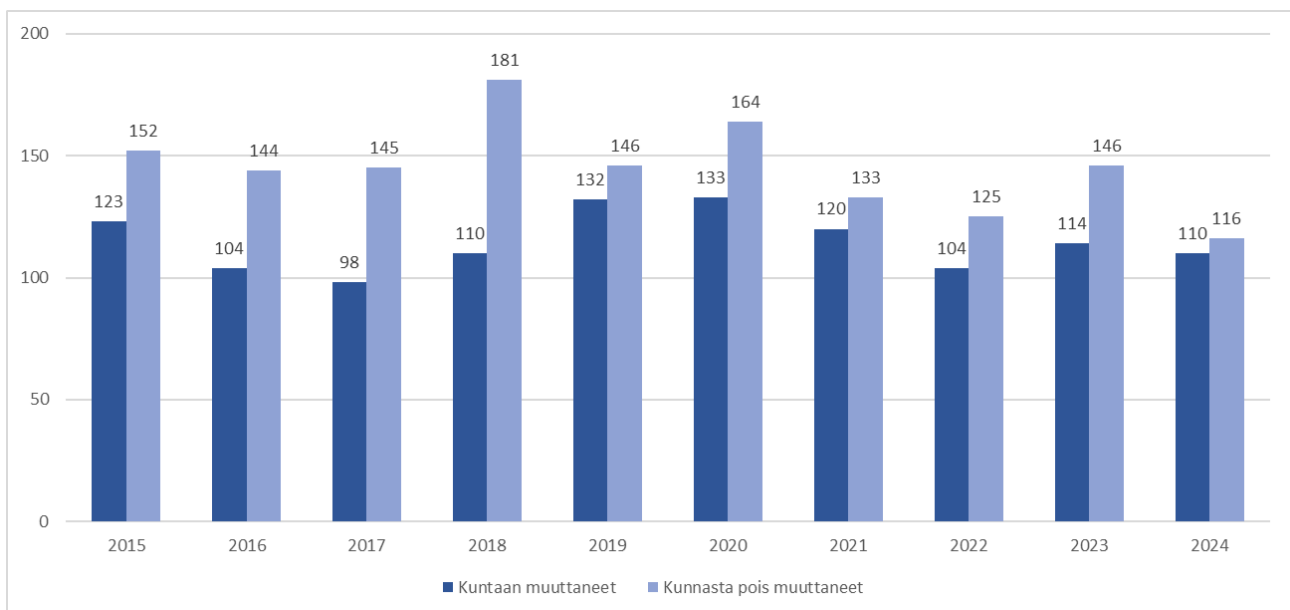
Utajärven kunnan taloussuunnitteluvuosien 2027-2028 henkilöstömenoihin on arvioitu 2% kasvu ja palvelujen ostoihin 1% kasvu vuosittain. Suunnitteluvuoden 2027 talousarvio on selvästi alijäämäinen. Osaselityksenä tälle on se, että käyttötalouteen on arvioitu vanhan koulurakennuksen purkamisen kustannukset, tietoliikenneyhteyksien muutuskustannuksia ja mahdolliset ohjelmistomuutokset liittyen taloushallintoon. Nämä ovat yksittäisiä lähinnä yhteen vuoteen vaikuttavia kustannuksia. Suunnitteluvuoden 2028 osalta alijäämä pieneneekin huomattavasti.

Valtionosuuksien ja verotulojen arvioinnissa käytettiin Kuntaliiton antamia laskelmia ja ennusteita. Kiinteistöverojen osalta lisättiin ennusteeseen osittain valmistuneiden ja rakenteilla olevien aurinkopuistojen laskennalliset kiinteistöverotuotot.

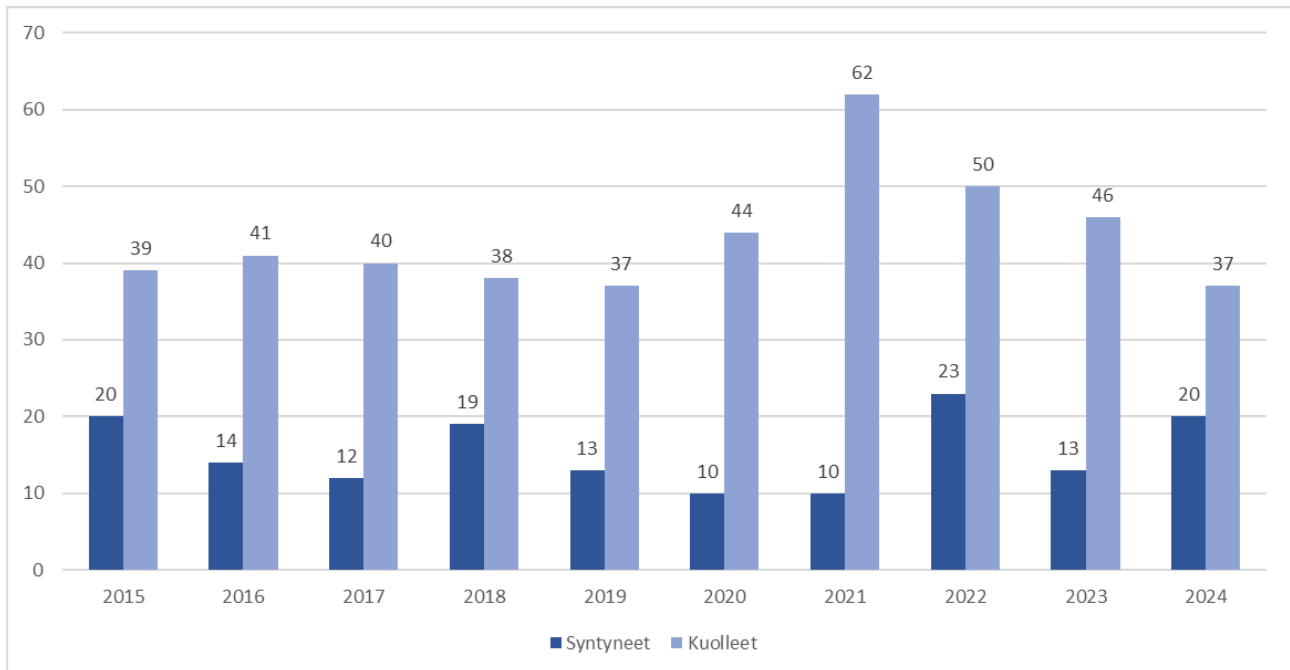
Asukasluvun kehitys ja ennuste

Lähde: Tilastokeskus

https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaenn/statfin_vaenn_pxt_14wx.px/

Muuttoliike

Lähde: Tilastokeskus https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_muutl/statfin_muutl_pxt_11a2.px/

Syntyneet ja kuolleet

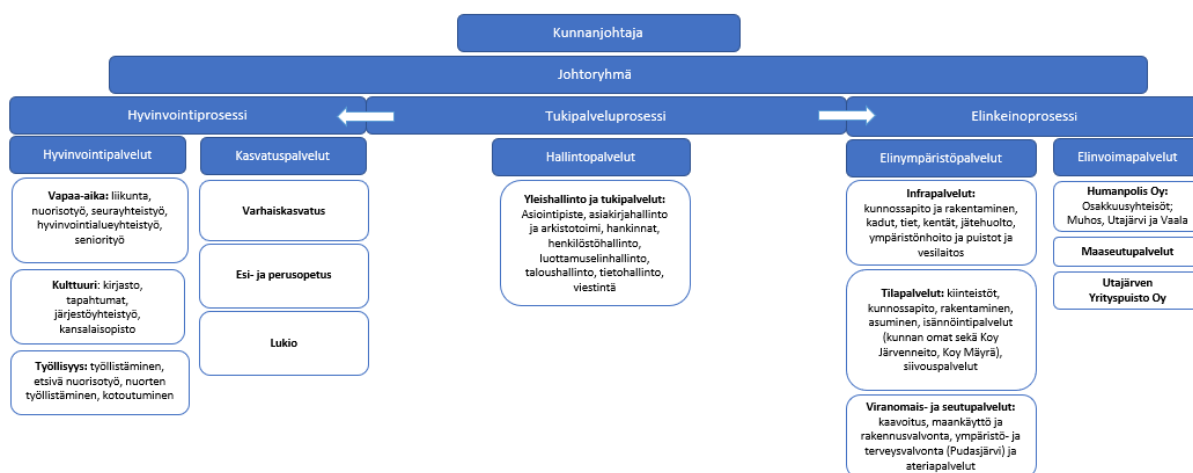
Lähde: Tilastokeskus

https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_synt/statfin_synt_pxt_12dy.px/

1.4. Organisaatorakenne

Kaavio. Utajärven kunnan toimielinorganisaatio.

Kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Kunnanhallituksen jäsenten vaali suoritettiin keväällä 2025.

Toimikunnat ja työryhmät

Toimikunnat ja työryhmät:

- Vaalitoimikunta
- Yhteistyötoimikunta
- Liikenneturvallisuusryhmä
- Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto

Prosessit

Kunnassa on kaksi pääprosessia, jotka ovat hyvinvointiprosessi ja elinkeinoprosessi. Hyvinvointiprosessiin kuuluvat hyvinvointi- ja sivistyspalveluiden sekä kasvatuspalveluiden toimialat. Elinkeinoprosessiin kuuluvat elinvoimapaalvelut, elinympäristöpalvelut, asumispalvelut, Utajärven Yrityspuisto Oy, Kiinteistö Oy Järvenneito, Kiinteistö Oy Mäyrä ja osakkuusyhteisö Humanpolis Oy.

1.5. Hyvinvoinnin edistäminen

Kuntalain 1 §:n mukaisesti kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan. Hyvinvointia edistääkseen kunta:

- kehittää kunnan elinvoimaa ja toimintakykyä pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti,
- tunnistaa eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointitarpeet sekä -odotukset ja luo sille edellytyksiä mm. hyvinvointipalveluilla,
- ehkäisee ja vähentää aktiivisesti sosiaalisia ongelmia ja eriarvoisuutta ja
- tiedostaa, että hyvinvoinnin edistäminen on kunnan asukkaiden ja eri yhteisöjen yhteinen asia.

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen strategisten tavoitteiden ja hyvinvointikertomukseen linjattujen painopisteiden ohjaamana. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy myös turvallisuus.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella, joten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken. Hyvinvointityö toimii tiiviissä yhteistyössä kasvatuspalveluiden kanssa. Hyvinvointipalveluiden vastuulla on myös huolehtia, kehittää ja suunnitella kunnan hyvinvoinnin ja sivistystyön palvelut.

Hyvinvoinnin toimintaa ohjaavaan hyvinvointisuunnitelmaan ja -kertomukseen sisältyvät hyvinvoinnin kehittämisen ja edistämisen painopisteet. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on nostaa hyvinvoinnin tärkeimmät strategiset painopisteet kolmesta eri ryhmästä näkyviin, sekä tuoda näkyville keinot tavoitteisiin pääsyistä. Ryhmät ovat lapset- ja nuoret, kaikki kuntalaiset ja ikäihmiset. Vuosittain laaditaan tavoitteellisesti painopistealueet, suunnitelmat, resurssit ja mittarit, joiden avulla toiminnasta raportoidaan valtuustolle vuosittain. Hyvinvointisuunnitelma ohjaa sekä hyvinvointi-, elinkeino- ja tukiprosesseja että myös sidosryhmien toimintasuunnitelmia ja arviointikertomuksia (mm. järjestöjä ja kyläseuroja). Raportin kautta saadaan valtuustotasolle tiedoksi myös sidosryhmien konkreettiset kuntalaisten hyvinvoinnin toiminnot. Näiden avulla hyvinvointityön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Lisäksi raportoinnin tukena on kaksi kertaa valtuustokaudessa tehtävä onnellisuuskysely.

Hyvinvoinnin edistämisen strategiatason painopisteet vuoteen 2026

Lapset- ja nuoret: Strateginen tavoite: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta

- Jokaisella lapsella on mielekästä tekemistä, josta tulee hyvä mieli.
- Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.
- Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.
- Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen

Kaikki kuntalaiset: Strateginen tavoite: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta.

- Työllisyyden edistäminen.
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.
- Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.
- Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen.
- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.
- Turvallisuuden edistäminen.
- Kansansairauksien ehkäisy.

Ikäihmiset: Strateginen tavoite: Iäkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen

- Turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne.
- Yksinäisyyden vähentäminen.
- Kaatumisen ehkäisy

Kaikki toimialat tarkastelevat omalta osaltaan näitä painopisteitä oman talousarvioraaminsa kautta ja poimivat ne painopisteet, joihin talousarviossa on osoitettu toiminnallista resurssia.

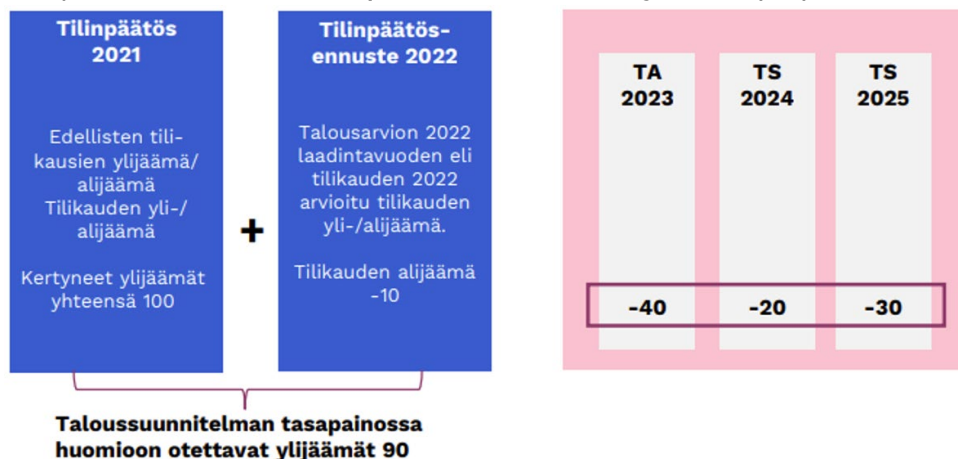
1.6. Konserniohjeet ja tavoitteet

Talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttumisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 14 §:ssä.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista ja hyväksyä talousarvio (KuntaL 14 §). Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi (KuntaL 110.1 §).

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväl alueellaan. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet (KuntaL 110.2 §). Talousarvioon tulee ottaa tehtävien ja toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä tulee osoittaa, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4 §).

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen (KuntaL 110.3 §). Alla kaavakuva tasapainon määritelmästä (Kuntaliitto: Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio- ja suunnitelma).

Kunnan säännöt ja ohjeet

Hallintosääntö, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, poistosuunnitelma, konserniohje, hyvä hallinto- ja johtamistapa Utajärven kunnan tytäryhtiöissä, riskienhallintapolitiikka, tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka, tiedonhallintamalli, asiakirjahallinnon toimintaohje, arkistonmuodostussuunnitelma ja hankintaohje.

Konsernijohtolalle ja tytäryhteisöedustajille asetetut tavoitteet

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista (KuntaL 14 §). Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa on kuntalain 37 §:n mukaan otettava huomioon omistajapolitiikka. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Utajärven kunnan hallintosäännön 21 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja kuntalain 48 §:n mukaisesti.

Utajärven kunnan konserniohje on hyväksytty vuonna 2017. Konserniohjeessa määritellään Utajärven kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapolitiittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen. Konserniohjetta on aloitettu päivittämään vuoden 2025 ja se saadaan valtuuston hyväksyttäväksi v. 2026 alussa.

Valtuuston tulee ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Tytäryhteisöjen tulee huomioida toiminnassaan Utajärven kunnan strategia ja osallistua omalta osaltaan sen toteuttamiseen.

Kuntakonsernin yhteisöjen raportointiaikataulu

Tavoite	Toimenpide/ mittari
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle, krt/vuosi	2 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle, krt/vuosi	Vähintään 1 kertaa vuodessa
Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastelu, krt/vuosi	Tilinpäätöksen yhteydessä

Kuntakonsernin rakenne**Tytäryhtiöt:**

- Kiinteistö Oy Järvenneito
- Kiinteistö Oy Mäyrä
- Utajärven Yrityspuisto Oy

Kuntayhtymät:

- Pohjois-Pohjanmaan liitto

Osakkuusyhteisöt:

- Humanpolis Oy
- Asunto Oy Utajärven Anttilanhovi

Muut omistusyhteisyydet (omistusosuus alle 20%):

- As. Oy Utajärven Jokihovi
- As. Oy Utarivi
- As. Oy Utajärven Sillankulma
- Oulunkaaren Työterveys Oy

1.7. Kiinteistöosaakeyhtiöt**Aravavuokratalot**

ARA-asunnot ovat ns. sosiaalista asuntotuotantoa, Kiinteistö Oy Järvenneidon ja Kiinteistö Oy Mäyrän vuokra-asunnot on rakennettu valtion tuella. Rahoituksen ehtoihin liittyy sosiaalinen elementti, jonka vuoksi asuntojen käyttö ja luovutus on eri tavoilla rajoitettu. Vuokratalon omistajan on valittava asukkaat valtion tuella rakennettuihin vuokra-asuntoihin aravarajoituslain, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeus-talolainojen korkotuesta annetun lain sekä asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Asukkaiden valinta perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen.

Molemmissa taloyhtiöissä toiminta on arvioitu edellisten vuosien mukaisena. Yhtiöt maksavat kunnalle korvauksen isännöinnistä. Utajärven kunta tarkisti taloyhtiöiltä perittäviä isännöintipalkkioita vuodelle 2025. Tilitoimiston kanssa jatkuvat sopimukset kirjanpidon, vuokra- ja ostoreskontran hoidosta. Maksuliikenne hoidetaan omana työnä asuntotoimistossa. Järvenneidon ja Mäyrän kiinteistönhoidon sopimukset jatkuvat 31.5.2027 saakka. Kiinteistönhoidon sopimuksissa on lisäksi mahdollisuus optiovuosiin 1+1. Konelumi- ja hiekoituksesta on sopimus voimassa talvihoitokausille 2025 - 2027.

Asuntotoimistossa työskentelee yksi henkilö, joka isännöitsijän toimen ohella on nimetty lisäksi molempien vuokrataloyhtiöiden toimitusjohtajaksi. Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa yhtiöiden juoksevaa hallintoa taloyhtiöiden hallitusten ohjeiden ja määräysten mukaisesti, mikä

sisältää operatiivisen johtamisen, päivittäisten toimintojen valvonnan ja yhtiöiden edustamisen. Toimitusjohtaja vastaa myös kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidosta sekä tiedottaa hallitusta yhtiön asioista. Isännöitsijän/toimitusjohtajan työtehtävät jakaantuvat laaja-alaisesti asumisen sektorin eri osa-alueille. Isännöitsijä hoitaa vuokratalo-yhtiöiden lisäksi kunnan suoraan omistamien 51 asunnon vuokrasopimuksiin, vuokravalvontaan ja isännöintiin liittyvät tehtävät. Isännöitsijä hoitaa myös Utajärven kunnan yleiset asuntotoimen tehtävät.

Kiinteistö Oy Järvenneito

Kiinteistö Oy Järvenneidolla on vuokrattavia asuntoja 83 kappaletta. Yhtiön koko osakekannan omistaa Utajärven kunta. Rivitalot sijaitsevat eri puolilla taajamaa. Vuokratuotot arvioidaan noin 90 %:n käyttöasteen mukaan. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 32.000,00 €. Yhtiöllä on asuntojen käyttöarvoon perustuva tasattu kokonaisvuokra. Kaikki vuokrat sisältävät lämmön. Käyttämästään kylmästä vedestä vuokralaiset maksavat kulutuksen mukaan 8,32 €/m³.

Yksi huoneistoremontti on suunnitteilla alkuvuodelle. Tavanomaisia huolto- ja korjaustoimenpiteitä toteutetaan tarpeen mukaan. Utahonka III (Mannintie 8) kohteen lämmitystapamuutos öljylämmityksestä sähkölämmitykseen on päätetty toteuttaa vuonna 2026. Kehittämistoimenpiteitä jatketaan edelleen: Ahmalan B-talon purkaminen kilpailutetaan vuodelle 2026. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus on myöntänyt purkamiseen 70 % purkuavustuksen.

Kiinteistö Oy Mäyrä

Kiinteistö Oy Mäyrä omistaa ja hallinnoi kerrostaloa, jossa on 23 asuntoa. Vähemmistöosakkaana on Stora Enso Oyj. Utajärven kunta ja Stora Enso Oyj valmistelevat osakekauppoja, mikäli kauppa toteutuu omistaa Utajärven kunta yhtiön koko osakekannan. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus on vahvistanut luovutuskorvauksen ja päätös on voimassa 30.6.2026 saakka. Vuodelle 2026 asuntojen käyttöasteeksi on arvioitu noin 94 %. Utajärven kunnalta olevaa peruskorjausaikaista lainaa lyhennetään vuosittain 7.063,90 €. Muita velkoja yhtiöllä ei ole. Asukkailta perittäviä vuokria korotetaan 1.1.2026 lukien 0,30 €/m²/kk.

	KIINTEISTÖ OY JÄR- VENNEITO	KIINTEISTÖ OY MÄYRÄ
Kunnan omistusosuus	100 %	82 %
VUOKRATUOTOT 100 %	526.270,20	139.128,84
Arvio tyhjänä olost	53.000,00	10.000,00
Korjauksiin	112.837,00	11.474,44
Lainojen lyhennykset	32.000,00	7.093,79
TILIKAUDEN TULOS	+ 0,13	+0,29
Lainasaldo 31.12.2025	427.745,90	38.851,38

Asia	Tavoite
Kysyntää vastaavat, toimivat vuokra-asunnot	-Korkea käyttöaste ja hyvä asukastyytyväisyys
Vuokra-asuntojen kunnossapitäminen, asukasviihtyvyyden ylläpito ja parantaminen	-Asuntojen kosteusmittaus aina muuttojen yhteydessä ja remontointi tarpeen mukaan. Epäkelpoja asuntoja ei vuokrata ennen remonttia. Remonttien kiireellisyys arvioidaan erikseen. -Asukaskokouksia vuosittain, vähintään 1/vuosi/yhtiö (laki Yhteishallinnosta)
Kehittämistoimenpiteet	-Salkutuksen ylläpito, päivitetty v. 2025 -Asuntokannan kehittämistä jatketaan, v. 2026 puretaan Ahmalan B-talo

	-Valmistellaan yhden talon purkamista v. 2027 (purkuavustus?) -Hallitus päättää vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä tulevan vuoden toimenpiteet yhtiön laatimaan strategiaan pohjautuen -Lämmitystapamuutos Mannintie 8 v. 2026, -Ladattavien täyssähköautojen/-hybridiautojen latausmahdollisuuksien selvittäminen pihapiireittäin kysynnän mukaan (ei mahdollista kaikissa pihapiireissä), yksi lataustolppa käytössä
--	---

1.8. Utajärven Yrityspuisto Oy

Utajärven Yrityspuisto Oy on Utajärven kunnan teollisuuden ja elinkeinojen kehittämisyritys. Yrityspuisto Oy kehittää alueen yritys ympäristöä ja luo edellytyksiä uusien yritysten syntyyn sekä tukee alkavien ja jo toimivien yritysten toimintaa. Utajärvi panostaa voimakkaasti alueen elinkeinoelämän kehittämiseen. Yrityspuisto kehittää erityisesti Hietaselän vierivoima- aluetta sekä Mustikkakankaan ja Lämpötien teollisuusalueita. Teollisuusalueen laajeneminen ja yritysten kasvun mahdollistaminen korostuu alueen kaavoituksen valmistuessa. Edistämme yritystoimintaa Utajärvellä luomalla edellytyksiä ja olemalla luotettava kumppani Utajärven kunnan elinkeinostrategian mukaisesti. Asenteemme mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämisen asiakaslähtöisesti yhteistyössä kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristötarkastuksen kanssa. Teemme kehittämistoimia hiiliviisaasti.

Utajärven Yrityspuisto Oy toteuttaa maksutonta, ennakoivaa ja aktiivista yritysneuvontaa sekä alueen ja yritysten monipuolista elinkeinoelämän kehittämistä, markkinointia ja viestintää. Toiteutamme myös yhteisiä tilaisuuksia, tapahtumia ja koulutuksia. Autamme ja neuvomme yrityksen koko elinkaareen liittyvissä kysymyksissä: yrityksen perustaminen, yritystoiminnan ja osaamisen kehittäminen, rahoitus ja yritystuet, verkostoituminen, tontti- ja toimitilakysymykset, yrityksen myynti sekä omistajanvaihdokset. Yritysneuvontapalvelumme on henkilökoh- taista, luottamuksellista ja maksutonta.

Yrityspuisto toimii tiiviissä yhteistyössä Oulujokilaakson kuntien ja Uusyrityskeskukseen kanssa. Lisäksi Yrityspuisto Oy tukee osaltaan Geopark alueen matkailualan yrittäjyyden kasvu- ja kehitysmahdollisuuksia yhteistyössä Humanpolis Oy:n kanssa.

Teknistä osaamista ostetaan Utajärven kunnalta ja kirjanpitolpalvelut ostetaan tilitoimistolta. Yhtiön palveluksessa on ollut vuonna 2025 kolme täysiaikaista työntekijää sekä yksi tuntipalkkainen työntekijä.

Utajärven yrityspuisto Oy:n tuloslaskelma

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	440 802	445 000	460 000	465 000	470 000
Liiketoiminnan muut tuotot	62 064	41300	50 000	50 000	30 000
Poistot ja arvonalentumiset	112 933	113 000	140 000	135 000	130 000
TILIKAUDEN VOITTO (TAP-PIO)	56 203	50 000	40 000	40 000	40 000
Tase	2 499 783	2 550 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Oma pääoma	2 235 758	2 300 000	2 200 000	2 100 000	2 100 000
Lainakanta	187 500	162 500	137 500	112 500	87 500

Tilikausi 2026 tulee olemaan vuoden 2025 kaltainen sekä liikevaihdon että tuloksen osalta. Lämmitystapamuutokset ja peruskorjaukset yrityspuiston kiinteistöihin sekä lajitteluaseman rakentaminen vuonna 2025 kasvattavat poistoja. Uusien vuokratilojen ansiosta myös tulot kasvavat. Hyvän kassatilanteen ansiosta korjaukset on kyetty maksamaan kassavaroilla ja korkojen nousu on mahdollistanut myös hieman korkotuottoa. Lainojen korkomenot ovat pienemmät, koska lainoja on maksettu suunnitelman mukaisesti pois. Kiinteistöjen kunto on hyvä ja vuokrausaste on 100 %.

Datakeskus- ja vetylaitossuunnitelmat teollisuusalueella sekä uusiutuvan energia lisääntyminen sekä muut kehityshankkeet tuovat mahdollisuuksia myös uudenlaiseen liiketoimintaan uudellisessa toimintaympäristössä, jota meidän tulee osaltamme mahdollistaa.

Yrityspuiston tehtävänkuva on laajentunut TE-uudistuksen myötä. Tiivistämme entisestään yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa. Tehokas työnvälitys perustuu, sekä työnantajien tarpeiden, että työnhakijoiden tuntemiseen. Palvelussa kohtaa yritysten tarve saada osaavaa työvoimaa, ja työnhakijan sijoittuminen työmarkkinoille. Työnvälityspalvelut toteutetaan aktiivisessa ja tiiviissä yhteistyössä Utajärven työllisyyspalveluiden ja Utajärven Yrityspuisto Oy:n kanssa. Ura- ja rekrytointitilaisuuksia järjestetään yhteistyössä Utajärven työllisyyspalveluiden ja yritysten kanssa.

1.9. Hankkeet

Biohiilen aika -hankkeessa valmistetaan bio- ja hydrohiiltä rakentamisessa syntyvästä purkupuusta, nopeasti kasvavista biomassoista kuten hampusta, sekä kosteista (jäte)biomassoista. Entisten turvemaiden mahdollisuudet biohiilen raaka-aineen tuotannossa selvitetään. Valmistusprosessien energia- ja kustannustehokkuutta parannetaan hankkeessa kehitettävän digitaalisen kaksosen sekä liiketoimintamahdollisuuksien arvioinnin avulla. Hiilituotteiden ominaisuudet selvitetään yksityiskohtaisen karakterisoinnin avulla ja niiden ominaisuudet optimoidaan eri sovelusaloille sopiviksi (maanparannus, lannoitekäyttö, metallurginen teollisuus, veden puhdistus, kasviterveysten edistäminen). Hankkeen aikana selvitetään myös hiilituotteiden valmistuksessa syntyvien sivutuotteiden sekä kuusen kuoren uuttojäännöksen hyödyntämismahdollisuudet. Hiilituotteiden pitkäaikaisvaikutuksia (ml. maaperän hiilensidontakyky) seurataan peltokokeilla yhteistyössä Oulun yliopiston vetämän BioDigi-hankkeen kanssa. Hanke tukee pk-yritystoiminnan vahvistamista sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittämistä kiertotalouden ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmista.

Hankkeen hallinnoija on Oulun yliopisto. Hanke päättyy 30.9.2026 ja Utajärven kunta osallistuu siihen yhden työntekijän panoksella. Utajärven kunta on osatoteuttajana useassa hankkeen työpaketissa ja vetää työpakettia ”Tiedotus”. Kolmivuotisen hankkeen kokonaisbudjetti on Utajärven kunnan osalta noin 222 000 euroa. Kunnan omarahoitusosuus koko hankkeesta on noin 45 000 euroa.

Oulujoen moninaiskäyttö (Oumo-hankkeet) Oumo puitesopimuksen ovat allekirjoittaneet vuosille 2026-2029 seuraavat osapuolet: Fortum Power and Heat Oy (Fortum), Oulun Energia Oy, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskukset sekä Oulujoen vesistöalueen kunnat. Sopimuksessa sovitaan säännösteltyjen vesistöjen ympäristöolojen parantamisesta ja vesivoiman tuotannosta aiheutuneiden haittojen vähentämistä koskevien hankkeiden rahoittamisesta Oulujoen vesistöalueen kunnissa. Sopimuksen osapuolet voivat tehdä vuosittain hanke-esityksiä. Rahoitettavista hankkeista päätetään puitesopimuksen ohjausryhmän kokouksessa. Kaikissa hankkeissa on kuntien rahoitusosuus. Yksittäisissä hankkeissa rahoitusosuudet voivat vaihdella.

Arvovesi 3 -hanke liittyy Oulujoen vesistöalueen kehittämiseen ja jatkaa aiempien ARVOVESI-hankkeiden työtä. Hankkeen pituus on kolme vuotta 2025-2027. Kunnan rahoitusosuus on koko hankkeessa 6000 euroa. Arvovesi -hankkeiden päätavoitteena on kehittää Oulujoen vesistöalueelle toimintamalli, joka sovittaa yhteen vesienhoidon, vesivoiman, kalatalouden, alueiden käytön ja elinkeinoelämän tavoitteet. Arvovesi 1 ja 2 hankkeissa on syntynyt Oulujoen vesistöalueen vesistövisio 2035. Visiossa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet, luonnonvarojen käyttö, alueen elinvoimaisuus, vähähiilinen talous ja matkailun kehittäminen.

Oumo -hankkeilla toteutettavat vesistöjen parantamiseen tähtäävät toimet nojautuvat laadittuun vesistövisioon. Oumo -hankkeena suunnitellaan 2026 vuoden aikana Sotkankoski-Putaa-
lanvesistö -alueen kunnostus ja toteuttaminen olisi 2027 vuonna.

KIVAKO - Kiiminkijoen valuma-alueen ympäristön parantamisen koordinaatio -hanke. MATKI:n jatkohankkeena on käynnistymässä Metsäkeskuksen vetämä Kiiminkijoen koordinaatiohanke (KIVAKO-hanke), tavoitteena MATKI-hankkeen puitteissa laaditun maankäytön tiekartan käytäntöön vieminen. KIVAKO hanke toteutetaan ajanjaksolla 1.9.2024-31.8.2027. Kunnan omarahoitusosuus on hankkeessa 1000 euroa/vuosi eli yhteensä 3000 euroa.

Vision toteuttamiseksi KIVAKO-hankkeessa luodaan verkosto ja toimintamalli, jonka avulla paikallistoimijat (esimerkiksi kyläyhdistykset, osakaskunnat ja vesiensuojeluyhdistykset) saavat tietoa ja apua valuma-alue- ja vesistökunnostusten suunnitteluun, rahoitushakemusten kirjoittamiseen ja kunnostusten tekemiseen. Valuma-alueen metsänomistajille järjestetään koulutusta ilmasto- ja vesistöviisaista ratkaisuksista ja metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimisesta metsänhoidossa.

GlocalFlex-hanke Utajärven kunnalle, Skartalle ja VTT:lle on myönnetty Euroopan unionin puhtaaseen energiaan siirtymiseen tarkoitettua Horizon- tutkimusrahoitusta vuosille 2024-2026 energianjakelua koskevien älyverkkoratkaisujen selvittämiseksi osana VTT:n koordinoimaa GlocalFlex -hanketta. Hankkeessa on mukana 7 Euroopan maata. Utajärvelle tehtävä ratkaisu on teollisuusmittakaavassa ainutlaatuinen, muiden maiden ratkaisut keskittyvät kotitalouksiin.

Kiertola -hanke. Luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjauksella toteutetaan Iin Micropolis Oy:n kanssa. Hanke on kolme vuotinen ja alkaa 1.10.2023. Hanke on päätymässä 31.10.2026.

Hankkeen tavoitteena on tuottaa ratkaisuja, joilla Pohjois-Pohjanmaalla parannetaan materiaalien tehokkaampaa käyttöä saattamalla yhteen materiaalin tuottajat ja käyttäjät reaaliaikaisten digitaalisten alustojen avulla. Hanke luo ilmastoviisaita ratkaisuja, jotka lisäävät talouden kasvua, työtä, liiketoimintaa, vetovoimaa ja parempaa ympäristöä. Hankkeen työpaketit ovat: Rakennusten purkujen sekä muun toiminnan tuottamien jättemateriaalien hallinnan kehittäminen kunnissa; Alueellinen yhteistyö yli kuntarajojen; Digitaalisten materiaalitorien, verkostojen ja logistiikka ketjujen kehittäminen; Tiedotus ja tapahtumat; Hankkeen hallinto

Utah2 -hanke (vetytilot) on yhteistyöprojekti Oulun Yliopiston ja Skartan kanssa. Siinä tutkitaan vedyn tuotanto- ja käyttömahdollisuuksia osana paikallista vierienenergiaratkaisua tekniikan ja talouden näkökulmista. Utajärven kuntaan suunnitellaan vihreää sähköntuotantoa (aurinkopaneelit ja tuulivoima). Energiaa tuotetaan ja käytetään pääasiassa omaan tarpeeseen teollisuuden ja muiden käyttäjien toimesta. Energia on hiilineutraalia energiaa, joka pienentää hiilijalanjälkeä. Hankkeen avulla pyritään valmistutumaan tulevaisuuden vety-yhteiskuntaan.

- Tutkimusprojektissa tehdään vedyn tuotannon systeemivaihtoehtojen teknistaloudelliset laskelmat
- Selvitetään vetytankkauksen viranomaisvaatimukset

- Arvioidaan vedyn paikallisen tuotannon volyymit ja toteutusvaihtoehdot
- Vedyn varastointiratkaisu
- Aurinkovety tulevaisuuden vaihtoehtona tuulivoiman rinnalla
- Vedyn tuotanto liikennepolttoaineeksi
- Vedyn käyttö raskaan liikenteen polttoaineena

Tehdään johtopäätökset ja suositukset vihreän vedyn paikalliseen tuotantoon liittyen. Hankkeen kesto 2023-2026.

H2GO Investigate on Oulun yliopiston koordinoima tutkimushanke. Se muodostaa kiinteän kokonaisuuden H2Go Invest ja H2Go Insight -hankkeiden kanssa. Tutkimushanke syventää tätä kokonaisuutta luomalla tieteellistä pohjaa ja tuottamalla syvällistä tietoa vetytalouden teknisistä, liiketaloudellisista ja yhteiskunnallisista ulottuvuuksista huomioiden myös huoltovarmuuden. Tutkimushankkeessa syvennetään ymmärrystä vetytalouden edistämiseksi erityisesti liikkuvien vetytankkausasemien avulla. Työpaketit kattavat vetytalouden moninaiset näkökulmat liiketaloudesta teknologisiin, infrastruktuuriin ja huoltovarmuudellisiin ratkaisuihin. Lisäksi hanke luo kaupallisia mahdollisuuksia vetytankkausliiketoiminnan kehittämiseksi sekä turvallisen ja kestävä vetytankkausinfrastruktuurin rakentamiselle Suomessa. Hanke edistää alueen elinkeinotoimintaa tukevan tutkimus- ja kehitystoimintaan tarkoitetun infrastruktuurin käyttöönottoa ja tehokasta hyödyntämistä. Hanke lisää korkeakoulujen ja yritysten välistä T&K&I-yhteistyötä. Hankkeella tuetaan pk-yritysten tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien parantamista. Hankkeen kesto 1.8.2025- 30.6.2028

Kiertokumppanit- hanke on Centria-ammattikorkeakoulu Oy:n, Utajärven Yrityspuisto Oy:n sekä Limingan kunnan kanssa yhdessä toteutettava ryhmähanke. Hankkeen tavoitteena on kiertotalouteen siirtymisen toteuttaminen yhteistyössä yritysten, TKI:n ja yrityskehittäjien kanssa. Hanke tukee Utajärven kunnan HINKU tavoitteita ja edistää Green Deal sopimuksen toimenpiteiden toteutumista. Utajärven Yrityspuisto Oy on hankkeessa osatoteuttajana. Hanketta rahoittaa Pohjois-Pohjanmaan liitto. Hankeaika 1.1.2026- 31.12.2027

Muut kehittämishankkeet

kustannuspaikan nettosumma on varaus yhteishankkeiden maksuosuuksiin. Alustavasti on tehty varaus Lentoliikenteen kasvu-, Kiertola-, Kasva-, Vihreä siirtymä- ja Vety -hankkeisiin.

1.10. Talousarvion rakenne ja sitovuus

Määrärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi joko brutto- tai nettoperiaatteen mukaan. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään sitovuustasosta. Nettoperiaatella tarkoitetaan sitä, että valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana. Utajärven kunnassa on käytetty nettoperiaatetta käyttötalouden määrärahoissa.

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

(1 000 euroa)		Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa			
50 Hallintopalvelut	N	2 340	
51 Elinvoimapalvelut	N	469	
60 Hyvinvointipalvelut	N	2 203	
70 Kasvatuspalvelut	N	6 783	
80 Elinympäristöpalvelut	N	4 979	4 704
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	B		7 855
Valtionosuudet	B		5 739
Korkotuotot	B		12
Muut rahoitustuotot	B		9
Korkomenot	B	150	
Muut rahoitusmenot	B	2	
Satunnaiset erät	B	0	0
Investointiosa			
Hallintopalvelut	B	20	0
Elinvoimapalvelut	B	0	0
Hyvinvointipalvelut	B	27	0
Kasvatuspalvelut	B	68	0
Elinympäristöpalvelut	B	1 442	335
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	B	100	
Antolainasaamisten vähennys	B		5
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lisäykset	B		964
Pitkäaikaisten vähennykset	B	1 041	
Lyhytaikaisten muutokset	N		
Oman pääoman muutokset	N		
Vaikutus maksuvalmiuteen			0
Yhteensä		19 623	19 623

2. KÄYTTÖTALOUS

Elinkeinoprosessi

Kunnan elinkeinoprosessiin kuuluvat toiminnot, joilla mahdollistetaan kunnan elinkeinoelämän kehittyminen. Käytännössä siihen kuuluvat kunnan elinympäristöpalvelut, kunnan asumispalveluiden palvelukokonaisuudet sekä Utajärven Yrityspuisto Oy ja alueellinen osakkuusyhtiö Humanpolis Oy. Kunnan elinkeinoprosessin toimenpiteitä rahoitetaan kunnan elinvoimapalveluiden ja elinympäristöpalveluiden budjetista.

Kunnanjohtaja, Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja ja elinympäristöpalveluiden johtaja muodostavat kunnan elinkeinojohtotiimin, jonka kautta elinkeinoelämän kehittäminen ja säännöllinen yhteistyö Yrityspuisto Oy:n ja kunnan välillä mahdollistuu. Tämän lisäksi Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja on kunnan johtoryhmän jäsen ja hänellä on läsnäolo-oikeus elinkeinovaliokunnan kokouksissa. Humanpolis Oy:n operatiivista yhteistyötä tehdään Utajärven Yrityspuisto Oy:n toimesta, elinympäristöjohtajan kautta ympäristöjaostossa sekä yhteisessä viestintätiimissä, johon osallistuu kunnan viestintäasiantuntija.

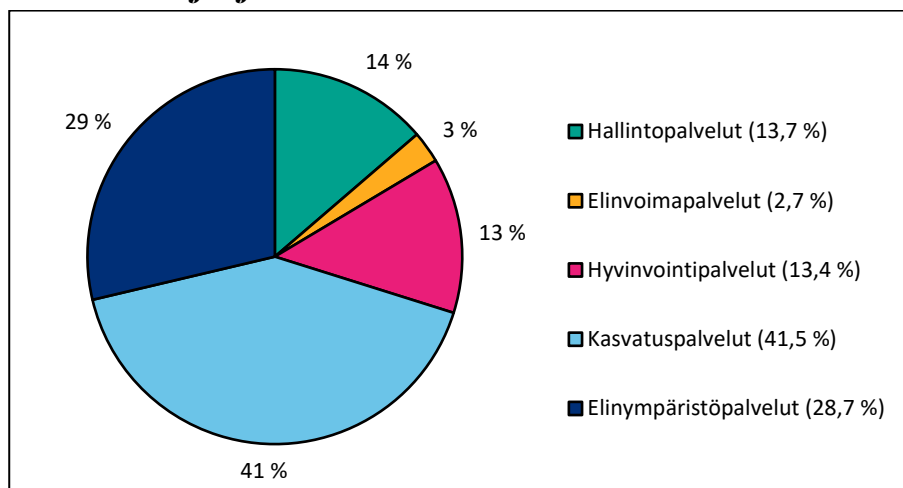
Hyvinvointiprosessi

Kunnan hyvinvointiprosessi käsittää kunnan hyvinvointi- ja kasvatuspalvelukokonaisuudet. Hyvinvointipalveluihin kuuluvat kotoutuminen-, työllisyyspalvelut, yleinen hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen, kirjasto, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä etsivä nuorisotyö. Kasvatuspalveluihin kuuluvat perusopetustoimi, lukio ja varhaiskasvatuspalvelut.

Toimintakulujen jakautuminen

Käyttötaloulososassa asetetaan kunnan varsinaiselle toiminnalle tavoitteet ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto päättää käyttötaloulosan kokonaisuuksista, joille tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita esitetään.

Toimintakulujen jakautuminen

2.1. Hallintopalvelut (50)**2.1.1. Hallintopalvelut yhteensä****Hallintopalvelut (sisäiset ja ulkoiset erät)**

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	25 -> 26
Toimintatuotot				
Myyntituotot	540 424	4 100	4 100	0,0 %
Tuet ja avustukset	58 468	33 500	32 000	-4,5 %
Muut toimintatuotot	2 097	0	0	-
Toimintatuotot yht.	600 989	37 600	36 100	-4,0 %
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-862 265	-886 879	-949 828	7,1 %
Palvelujen ostot	-1 293 654	-1 149 766	-1 276 175	11,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 118	-40 100	-55 250	37,8 %
Avustukset	-68 542	-60 000	-60 000	0,0 %
Vuokrakulut	-26 669	-32 200	-15 200	-52,8 %
Muut toimintakulut	-10 952	-19 000	-19 500	2,6 %
Toimintakulut yht.	-2 301 200	-2 187 945	-2 375 953	8,6 %
Toimintakate	-1 700 211	-2 150 345	-2 339 853	8,8 %

2.1.2. Hallintopalveluiden kuvaukset

Palvelukuvaukset

Kunnan hallinto- ja tukipalveluprosessi käsittää kunnan hallinnon ja tukipalveluiden palvelukonaisuudet. Tehtäväalue sisältää luottamuselinhallinnon, taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, tiedonhallinnan ja yleishallinnon sekä yleisen kuntaviestinnän menot.

Hallinto tuottaa poikkihallinnollisesti toimialueiden toimistopalvelut, asiakas- ja yhteispalvelut (KELA ja TE-toimisto), henkilöstö- ja talouspalvelut sekä tiedonhallinnan palvelut ja vastaa henkilöstön työsuojeluun ja työhyvinvointiin liittyvistä toimista.

Utajärven kunnan poikkihallinnollisia tukipalveluita hankitaan osittain In-house-yhtiöiltä. Monetra Oulu Oy tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita, ja LapIT Oy:ltä hankitaan ICT-infra ja perustietotekniikan palveluita. Hankintalakiin kaavaillusta, sidosyksikköhankintoja koskevasta 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimuksesta saadaan ratkaisu näillä näkymin vuoden 2026 alkupuolella, toteutuessaan tämä aiheuttaa merkittäviä muutoksia kunnan tukipalveluiden järjestämiseen.

Tiedonhallinnan osalta vuoden 2026 painopisteenä on toiminnan ja jatkuvuuden kehittäminen sekä käytäntöjen vakiointi. Keskeisinä tunnistettuina toimenpiteitä ovat mm. toimintaa ohjaavan tietoturvallisuuden hallintajärjestelmän ajantasaistaminen, sekä valvontakäytäntöjen ja tietoi-
neistojen hallinnan kehittäminen.

Utajärven kunnan ICT-palveluiden osalta vuonna 2026 toteutettavia, merkittävimpiä toimenpiteitä ovat: Utajärven kunnan hallinnon ja opetuksen toiminnassa käytettävien Microsoft verkkopalveluiden eriyttäminen nykyisistä usean organisaation yhteisistä ympäristöistä kuntakohtaisiin ympäristöihin ja Hansel Oy:n Tulostuslaitteet palveluineen 2025-2029 sekä Teleoperaattoripalvelut 2025-2030 puitejärjestelyiden mukaisten palveluiden käyttöönotot.

Hallintopalveluissa todettiin alkuvuonna 2025 resurssivaje asian- ja kokoushallinnan toimintojen ajantasalle saattamisessa ja tähän tarpeeseen palkattiin elokuussa määräaikainen hallinnon suunnittelija. Hallinnon suunnittelijan määräaikaisuutta jatketaan vielä vuoden 2026 puolelle, jonka jälkeen tehtävä tultaneen vakinaistamaan palvelusihteeriresurssin vähetessä. Hallintopalveluissa selvitetään vuoden 2026 aikana resurssimuutosten vaikutusta henkilöstön tehtäväkuvuun. Vuoden 2026 aikana jatketaan kunnan ohjeistuksien ajantasaistamista ja päivittämistä.

LISÄÄ ASUKKAITA

VALTUUSTOKAUDEN 2025 TULOSTAVOITE

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Tulostavoite:

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia

Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta

Toimenpiteet:

Mahdollistetaan etätyö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.

Mahdollistetaan sähköinen asiointi kunnan tuottamissa palveluissa.

- Sähköisten palveluiden ajantasaistaminen ja kehittäminen

- MITTARI: Vuoden 2026 aikana on toteutettu vähintään 2 uutta sähköisen asioinnin toteutusta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Utajärven kunnan sisäinen valvonta toteutuu käytännössä kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Sisäinen valvonta on osa johtamista ja samalla johtamisen apuväline, se tuottaa tietoa ja analyysyjä johdon tarpeisiin. Kunnan sisäistä valvontaa toteutetaan operatiivisella tasolla tilivelvollisten johtavien viranhaltijoiden toimesta. He vastaavat oman alueensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuudesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi dokumentoidaan systemaattisesti kunnan eri tasoilla. Arvioinnin suorittaminen toimialoittain mahdollistaa kattavan arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä ja niiden toimivuudesta. Arvioinnissa tunnistetaan merkittävien riskien lisäksi toiminnallisia ja taloudellisia ja vahinkoriskejä. Tunnistettujen merkittävien riskien lisäksi esitetään niille määriteltyjä riskienhallinnan toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan rakenteet ja menettelytavat perustuvat hallintosääntöön, toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä seurannan menettelyihin, toimintojen prosessikuvauksiin ja työ- ja tehtäväkuvauksiin. Keskeisimpänä kehittämishaasteena on riskikartoituksen toteutus määräajoin ja sen pohjalta riskienhallinnan kehittäminen ja organisointi.

Hyvä hallintotapa toteutuu palvelualueilla lakien, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisella asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa. Keskeisiä, toimintaa ohjaavia normeja ovat muun muassa kuntalaki ja kunnan hallintosääntö sekä muut sisäiset säännöt ja ohjeet. Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa ohjeistus on hyväksytty vuonna 2014 ja Utajärven kunnan riskienhallintapolitiikka on hyväksytty vuonna 2016. Riskienhallintapolitiikka sisällytetään jatkossa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeeseen joka hyväksytään loppuvuonna 2025 ja hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa -ohjeistus sisällytetään konserniohjeeseen, joka on päivitettävänä. Kuntapäättäjien ja viranhaltijoiden päätöksenteon tueksi tuotetaan neljännesvuosittain ajantasaista tietoa kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Henkilöstösuunnitelma

Utajärven kunnan henkilöstökulut ovat talousarvion 2026 mukaan 7 548 951 euroa. Henkilöstömenojen osuus on 43,51 % kunnan toimintakuluista. Henkilöstömenoista 58,75 % kohdistuu kasvatustalouteen, 10,95 % hyvinvointipalveluihin, 17,42 % elinympäristöpalveluihin, 0,30 % elinvoimapaikoihin ja 12,58 % kohdistuu hallintopalveluihin. Talousarviossa on arvioitu, että henkilöstöresurssin tarve tulee hieman kasvamaan vuodelle 2026, mutta suunnitelmavuosilla henkilöstöresurssin tarve tulee vähenemään.

Henkilöstösuunnitelma

Tehtäväalue / yksikkö	2023	2024	2025	Muutos	2026	2027	2028	Lisätieto
Virka- tai toiminimike					TA	TS	TS	
HALLINTOPALVELUT	11,75	13	13,2	0,6	13,8	13,8	13	
Yleishallinto	1,75	2	2		2	2	2	

Kunnanjohtaja	1	1	1		1	1	1	
Hallintojohtaja	0,75	1	1		1	1	1	
Hallintotiimi	10	11	11,2	0,6	11,8	11,8	11	
Taloussuunnittelija	1	1	1		1	1	1	
Hallinnon esihenkilö	1	1	1		1	1	1	
Hallinnon suunnittelija			0,4	0,6	1	1	1	
Palvelusihteeri	6	6	4,8		4,8	4,8	4	
Tietohallintosihteeri			1		1	1	1	
Viestinnän asiantuntija	0	1	1		1	1	1	
It-asiantuntija	1	1	1		1	1	1	
Tietohallintopäällikkö	1	1	1		1	1	1	
Tehtäväalue / yksikkö	2023	2024	2025	Muutos	2026	2027	2028	Lisätieto
Virka- tai toiminimike					TA	TS	TS	
ELINVOIMAPALVELUT	0	1	1,05	0	1,05	0	0	
Projektipäällikkö		1	1		1			Biohiilen aika 31.12.2026 saakka
Projektityöntekijä			0,05		0,05			GlobalFlex 31.12.2026 saakka, osa-aikainen
Tehtäväalue / yksikkö	2023	2024	2025	Muutos	2026	2027	2028	Lisätieto
Virka- tai toiminimike					TA	TS	TS	
HYVINVOINTIPALVELUT	10,7	11,7	16,7	-1,4	15,3	13,7	13,7	
Hyvinvointijohtaja	1	1	1		1	1	1	
Työllisyyspalvelut	2	2	4	0	4	4	4	
Työllisyyskoordinaattori	1	1	1		1	1	1	
Omavalmentaja			1		1	1	1	
Omavalmentaja			1		1	1	1	
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1		1	1	1	
Kulttuuripalvelut	4,7	3,7	4,7	-1	3,7	3,7	3,7	
Kirjastonhoitaja		1	1		1	1	1	
Kirjastovirkailija	3,7	1,7	2,7	-1	1,7	1,7	1,7	
Kulttuurituottaja	1	1	1		1	1	1	
Vapaa-ajan palvelut	3	5	7	-0,4	6,6	5	5	
Hyvinvointikoordinaattori	1	0,5	0,5		0,5	1	1	
Liikunnanohjaaja	1	2	2	-0,4	1,6	2	2	

Nuoriso-ohjaaja	1	1	3		3	2	2	
Koulunuorisotyöntekijä			1		1			
Maahanmuuttotyönohjaaja	-	1,5	0,5		0,5			
Tehtäväalue / yksikkö	2023	2024	2025	Muutos	2026	2027	2028	Lisätieto
Virka- tai toiminimike					TA	TS	TS	
KASVATUSPALVELUT	80,3	80,3	69,3	2	71,3	68,3	63,3	
Peruskoulut	43,2	41	38	-2	36	34	31	
Rehtori-kasvatusjohtaja	0,5	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5	
Aineenopettaja-apulaisjoh- taja	0,7	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5	
Lehtori	6	6	6	-1	5	5	5	
Erityisopettaja	4	4	4		4	4	3	
Tuntiopettaja	8	8	7		7	7	7	
Esiluokanopettaja	1	1	1		1	1	1	
Luokanopettaja-apulaisjoh- taja	1	1	1		1	1	1	
Luokanopettaja	11	10	8		8	7	6	
Koulunkäynninohjaaja	11	10	10	-1	9	8	7	
Lukio	3,8	4	4	1	5	5	5	
Rehtori-kasvatusjohtaja	0,5	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5	
Aineenopettaja-apulaisjoh- taja	0,3	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5	
Lehtori	2	2	2	1	3	3	3	
Tuntiopettaja	1	1	1		1	1	1	
Varhaiskasvatuksen tiimi	33,3	35,3	27,3	3	30,3	29,3	27,3	
Varhaiskasvatuksen esimies	1	1	1		1	1	1	
Varhaiskasvatuksen opettaja	7	7	8		8	8	7	
Varhaiskasvatuksen sosio- nomi		1	1		1	1	1	
Varhaiskasvatuksen erityis- opettaja			1		1	1	1	
Vaka lastenhoitaja	13	14	12	2	14	13	12	
Ryhmäavustaja	5	5	4	1	5	5	5	
Perhepäivähoitaja	7	7						
Ruokapalvelutyöntekijä/	0,3	0,3	0,3		0,3	0,3	0,3	

laitoshuoltaja								
Tehtäväalue / yksikkö	2023	2024	2025	Muutos	2026	2027	2028	Lisätieto
Virka- tai toiminimike					TA	TS	TS	
ELINympÄRISTÖPALVELUT	28	26,5	24,5	0	24,5	24,5	24,5	
Elinympäristöjohtaja	1	1	1		1	1	1	
Rakennustarkastaja-talonrkm.	0,8	0,8	0,8		0,8	0,8	0,8	
Tilapalveluiden esimies	1	1	1		1	1	1	
Kaavoitus suunnittelija	1	1	0					
Isännöitsijä	1	1	1		1	1	1	
Käyttötiimi	9,5	9	8	0	8	8	8	
Käytötekniikko	1,5	1	1		1	1	1	
Laitosmies	1	2	2		2	2	2	
Kirvesmies	1	1	0					
Kiinteistönhoitaja	4	3	3		3	3	3	
Ympäristötyönjohtaja / puutarhuri	1	1	1		1	1	1	
Ammattimies	1	1	1		1	1	1	
Siivous- ja ruokahuoltotiimi	13,7	12,7	12,7	0	12,7	12,7	12,7	
Siivoustyönjohtaja	1	1	1		1	1	1	
Laitoshuoltaja	7	6	6		6	6	6	
Ruokapalvelutyönjohtaja	1	1	1		1	1	1	
Kokki	4	4	4		4	4	4	
Ruokapalvelutyöntekijä	0,7	0,7	0,7		0,7	0,7	0,7	
Tehtäväalue / yksikkö	2023	2024	2025	Muutos	2026	2027	2028	
Koko kunta					TA	TS	TS	
Kaikki yhteensä	130,75	132,5	124,75	1,2	125,95	120,3	114,5	

2.2. Elinvoimapalvelut (80)**2.2.1. Elinvoimapalvelut yhteensä****Elinvoimapalvelut (sisäiset ja ulkoiset erät)**

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	25 -> 26
Toimintatuotot				
Myyntituotot	3 346	0	6 000	-
Tuet ja avustukset	26 986	0	0	-
Toimintatuotot yht.	30 332	0	6 000	-
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-12 918	0	-22 311	-
Palvelujen ostot	-529 809	-444 679	-441 414	-0,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 160	-3 500	-2 500	-28,6 %
Avustukset	-29 176	0	0	-
Vuokrakulut	-23 899	-12 800	-7 500	-41,4 %
Muut toimintakulut	-1 500	-1 500	-1 500	0,0 %
Toimintakulut yht.	-604 461	-462 479	-475 225	2,8 %
Toimintakate	-574 129	-462 479	-469 225	1,5 %

2.2.2. Elinvoimapalveluiden kuvaukset

Palvelukuvaukset

Elinvoimapalveluiden vastuulla on pääasiassa ”lisää työpaikkoja” ohjelmassa esitetyt tulostavoitteet. Elinvoimapalveluiden toiminnan tavoitteena on vahvistaa koko kunnan elinvoimaa, houkutella kuntaan lisää yrittäjiä ja asukkaita yhteistyössä kunnan hyvinvointi- ja elinkeinoprosessin sekä tytäryhtiöiden kanssa.

Elinvoimapalveluiden tuella kehitetään kunnan poikkitoiminnallista elinkeinoelämää. Käytännössä sen avulla toteutetaan strategian toimenpiteitä ja kehittämishankkeita, sidosryhmäverkostoyhteistyötä ja elinvoiman markkinoinnin ja viestinnän toimenpiteitä. Käytännössä elinvoimapalveluilla resursoidaan Yrityspuisto Oy:n ja Humanpolis Oy:n sopimusten mukaista toimintaa, mahdollistetaan alueellinen ja kansallinen verkostoyhteistyö mm. kuntaverkostot eri kehitysyhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen verkostot sekä Oulujokilaakson kuntien, eri ministeriöiden ja Kuntaliiton yhteistyöverkostot.

Vuonna 2026 Utajärven Yrityspuisto Oy:tä kehitetään ja resursoidaan kehitysyhtiönä. Sen tehtävänä on tukea yritysten toimintamahdollisuuksia ja houkutella kuntaan uusia investointeja ja yrityksiä yhteistyössä kunnan elinympäristöpalveluiden ja johdon kanssa. Yrityspuistossa autetaan ja neuvotaan yrityksen koko elinkaareen liittyvissä kysymyksissä: yrityksen perustaminen, yritystoiminnan ja osaamisen kehittäminen, rahoitus ja yritystuet, verkostoituminen, tontti- ja toimitilakysymykset, yrityksen myynti sekä omistajanvaihdokset. Lisäksi Yrityspuisto OY tekee tiivistä yhteistyötä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa liittyen työllisyyden hoitoon mm. järjestämällä yhteistyössä ura- ja rekrytointitilaisuuksia. Yhtiö osallistuu myös teollisuusalueiden kehittämiseen ja kaavoitukseen ja elinkeinovaliokunnan kokouksiin ja koordinoi elinkeinojohtotiihimyöskentelyä.

Vuoden 2026 aikana tuetaan Humanpolis Oy:tä alueellisena yhteishanke- ja matkailuyhtiönä. Yhtiön strategiset tavoitteet ovat: kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu Rokua UNESCO Global Geopark, Elinvoimainen ja houkutteleva Oulujokilaakso ja innovatiiviset ja laadukkaat palvelut.

Elinvoimapalveluiden edunvalvonta- ja verkostoyhteistyön vuoden 2026 strategisesti merkittäviä edunvalvontakohteita ovat:

- VT22 edunvalvonta ja kehittäminen erityisesti Tervantieyhdistyksen kautta
- Tuuli- ja lähienergiakysymykset sekä vedyntuotanto: verkostoyhteistyö kohdentuu erityisesti vuonna 2023 käynnistyneiden alueellisten ja kansallisten kehittämishankkeiden toimeenpanon tueksi.
- Aktiivinen Geopark yritys- ja sidosryhmäyhteistyö
- Oulujokilaakson kuntien Ysi-tiimiyhteistyö
- Ympäristöministeriön kiertotalouden Green deal yhteistyö
- Hinku-kuntien verkostoyhteistyö
- muu kunta- ja sidosryhmäyhteistyö
- maakunnallinen lentoliikenteen kehittäminen

Kehittämishankkeiden osalta painopiste vuonna 2026 on vahvasti hiiliviisaiden ratkaisujen toimenpiteissä ja hankevaraukset kohdennetaan seuraaviin kärkihankkeisiin:

- Oulunseudun Leader
- Kiertokumppanit - Kiertotaloussiirtymän toteuttaminen yhteistyössä yritysten, TKIn ja yrityskehittäjien kanssa
- Oulujokilaakson yritysryhmähankkeen valmistelu - palvelut ja asiakkaat kasvuun
- GlocalFlex

- UTAH2 - Vedyn tuotanto- ja käyttömahdollisuudet osana paikallista energiaratkaisua
- Hiilestä on moneksi - lähituotantoa vihreässä siirtymässä (Biohiilen aika)
- Arvovesi 3- Oulujoen kehittäminen
- Kiertola – Luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjauksella

Utajärven Yrityspuisto Oy vastaa: Kiertokumppanit - Kiertotaloussiirtymän toteuttaminen yhteistyössä yritysten, TKIn ja yrityskehittäjien kanssa, Oulujokilaakson yritysryhmähankkeen valmistelu - palvelut ja asiakkaat kasvuun ja GlocalFlex ja UTAH2 - Vedyn tuotanto- ja käyttömahdollisuudet osana paikallista energiaratkaisua hankkeiden toimeenpanosta ja arvioinnista.

Elinympäristöpalvelu vastaa: Biohiilen Aika, Kiertola-hanke, Oulujoen moninaiskäyttö ja Oulujoen vesistöalueen vesivisio hankkeiden toimeenpanosta ja arvioinnista.

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

VALTUUSTOKAUDEN 2026 TULOSTAVOITE

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

**Elinkeinorakenteen monipuolistaminen.
Yrityksien määrän lisääminen.**

Toimenpiteet:

Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimimme verkostomaisesti.

Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä.

Tuemme uuden yrittäjyyden syntyä ja uusien

yritysten sijoittumista paikkakunnalle sekä vahvistamme olemassa olevia yrityksiä.

Edistämme yritysten välistä yhteistyötä aktiivisesti.

Tarjoamme laadukkaan ja saavutettavan palvelun.

Kehitetään toisen asteen koulutusmahdollisuuksia sekä tarjotaan työssäoppimismahdollisuuksia

Tiivistämme yhteistyötä erityisesti vihreän siirtymän toimenpiteitä tukevien sidosryhmien, poliittisten päättäjien ja hankekumppaneiden kanssa ja lisäämme edunvalvontaa.

Yrityspuisto Oy:

1. Yhtiö toteuttaa maksutonta, ennakoivaa ja aktiivista yritysneuvontaa sekä osallistuu aluekehittämiseen

- Mittari: Syntyy vähintään 12 uutta yritystä vuonna 2026.

2. Yhtiö toteuttaa yhteisiä tilaisuuksia, tapahtumia ja koulutuksia sekä yritysvierailuja:

Mittari:

- 1 Yrittäjien koulutuskokonaisuuden järjestäminen
- UraUta messujen järjestäminen: 30 esille asettajaa ja 300 vierasta.
- Vähintään 10 yrittäjätapahtumaa yhteistyössä Utajärven kunnan ja muiden sidosryhmien kanssa.

3. Yhtiö hankkii uusia yritystiloja ja suunnittelee uusia tontteja yhteistyössä yritysten ja kunnan kanssa.

Mittari:

- Uusia aluevarauksia 2 kappaletta

4. Yhtiö hyödyntää oppisopimuskoulutuksen, työssäoppimisen ja oppilaitosyhteistyön yhteistyötä

Mittari:

- vähintään 2 oppilaitosyhteistyöhön liittyvää tilaisuutta

5. Yhtiö perehtyy parhaisiin käytäntöihin muualla, osallistuu yritystukiverkoston koulutuksiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Mittari:

- Vähintään 2 tapahtumaa vuodessa

6. Yhtiö vastaa osaltaan elinvoiman kehittämishankkeista ja toimeenpanee strategiaa tukevia uusia hankkeita tarpeen mukaan.

Mittari:

- hankkeiden tulokset osana tilinpäätöstä

7. Yhtiö hyödyntää ulkopuolista rahoitusta.

Mittari:

- Vähintään 20 kpl rahoitus- ja tukihakemusta.

8. Yhtiö koordinoi elinkeinojohtotiimiä.

Mittari:

- 1-2 kertaa /kk elinkeinojen johtotiimin kokoontumiset.

9. Yhtiö arvioi toiminnan ja palvelujen laatua sekä kehittää sen pohjalta toimintaansa

Mittari:

- Asiakastapaamisten vähintään 300 kpl/vuosi
- Asiakaskyselyt vähintään 1

10. Yhtiö ja kunta tekevät aktiivista verkostoyhteistyötä

Mittari:

	- Edunvalvonta tapaamisten määrä vähintään 6 kpl (kuten elinvoimakeskus, Pohde, johtavat poliitikot, Te- palvelut, yrittäjäjärjestöt, Tki toimijat jne.) 11. Yhtiö ja kunta toteuttavat yhdessä monipuolista viestintää ja markkinointia Mittarit: - Verkkosivujen kävijäseuranta - Sosiaalisen median kanavien kävijä- ja laatuseuranta - Markkinointikampanjoiden tulokset (maksettu media) - Mediaseuranta (ansaittu media) - Yhtiön uutiskirjeiden tilaajamäärä ja avausprosentti
--	---

LISÄÄ ASUKKAITA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Tulostavoite:

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia

Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta

Toimenpiteet:

Rakennetaan Utajärven bränditunnettuutta ja markkinointia onnellisen yhteisön ja elämän ympärille.

- Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia.
- Tuodaan esille hyvää elämää ja yhteisöllisyyttä Utajärvellä aitojen henkilö- ja yritystarinoiden sekä yhteisen tekemisen kautta.
- Viestinä kunta mahdollistaa ja tukee hyvän elämää ja asumista Utajärvellä.

Vuosisuunnitelman mukaiset markkinoinnin monikanavaiset toimenpiteet (mm. natiivikampanjat) tukemassa kunnan strategisia tavoitteita ja bränditunnettuuden kasvua.

Mittarit:

- Verkkosivujen kävijäseuranta
- Sosiaalisen median kanavien kävijä- ja laatuseuranta
- Markkinointikampanjoiden toteumat (maksettu media)
- Mediaseuranta (ansaittu media)

- Verkostoitumisen kautta Utajärven brändiviestin vieminen ja vaikuttamisviestintä

Ylläpidetään väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi lapsiperhepakettia.

- Lapsiperhepaketti: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotointi 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalisä.

Utajärven ansaitun median seuraaminen ja raportointi Lianan mediaseuranta- ja tiedotejakelutyökalun avulla, ja sitä kautta mediaviestinnän kehittäminen.

Some-kanavissa seuraajamäärän kasvun lisäksi sitoutumisasteen seuraaminen, ja sitä kautta kanavien sisältöjen kehittäminen.

Vaikuttamisviestinnän kehitystyö eli LinkedIn vahvemmin käyttöön kunnan henkilöiden omien henkilökohtaisten profiilien kautta kunnan tilin lisäksi. Verkostoyhteistyön edelleen vahvistaminen.

Lapsiperhepaketin resurssointi: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotointi 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalisä

- **MITTARI:** lasten osuus väestömäärästä kasvaa
- Väestömäärän kehitys positiivinen

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021 – 2025

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.

Toimenpiteet:

- Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa.
- Oulu2026 tapahtumayhteistyö ja sen kehittäminen

Tapahtumilla ja niihin liittyvällä viestinnällä ja markkinoinnilla luodaan positiivista kuvaa alueesta.

MITTARIT:

1. Tapahtumien lukumäärä
2. Tapahtumien osallistujamäärät
3. Tapahtuminen asiakaspalaute
4. Tapahtumaviestinnän mediaosumat ja laatu
5. SOME (FB, IG): sitoutuminen ja seuraajamäärät

2.3. Hyvinvointipalvelut (60)

2.3.1. Hyvinvointipalvelut yhteensä

Hyvinvointipalvelut (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	25 -> 26
Toimintatuotot				
Myyntituotot	163 363	79 250	26 250	-66,9 %
Maksutuotot	16 940	8 500	14 500	70,6 %
Tuet ja avustukset	202 929	76 000	82 000	7,9 %
Muut toimintatuotot	1 420	2 000	2 000	0,0 %
Toimintatuotot yht.	384 652	165 750	124 750	-24,7 %
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-899 086	-891 012	-826 747	-7,2 %
Palvelujen ostot	-548 513	-760 929	-886 840	16,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-110 821	-131 230	-128 080	-2,4 %
Avustukset	-123 685	-361 800	-434 800	20,2 %
Vuokrakulut	-19 547	-27 340	-17 470	-36,1 %
Muut toimintakulut	-1 761	-33 660	-33 660	0,0 %
Toimintakulut yht.	-1 703 413	-2 205 971	-2 327 597	5,5 %
Toimintakate	-1 318 760	-2 040 221	-2 202 847	8,0 %

2.3.2. Hyvinvointipalveluiden kuvaukset

Palvelukuvaukset

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Toimintaa ohjaavat kunnan strategiset tavoitteet sekä hyvinvointikertomuksessa määritellyt painopisteet, jotka suuntaavat palvelujen suunnittelua, kehittämistä ja resursointia pitkäjänteisesti.

Hyvinvoinnin edistäminen on laaja-alainen ja koko kuntaorganisaation yhteinen tehtävä. Työtä toteutetaan poikkihallinnollisesti kaikilla toimialoilla, ja vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä jakautuu tasaisesti kunnan eri yksiköiden kesken. Tämä mahdollistaa sen, että hyvinvointia edistävät toimet ulottuvat varhaiskasvatuksesta ja koulutuksesta vapaa-aikaan, elinympäristöön sekä paikallisyhteisöjen turvallisuuteen.

Hyvinvointipalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä erityisesti kasvatuspalveluiden kanssa ja vastaavat kunnan hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen kokonaisuuden suunnittelusta, kehittämisestä ja koordinoinnista. Tavoitteena on, että jokainen kuntalainen saa tarpeitaan vastaavaa tukea ja mahdollisuuden turvalliseen, aktiiviseen ja mielekkääseen elämään.

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Elinkeinorakenteen monipuolistaminen.
Yrityksien määrän lisääminen.

Toimenpiteet:

Kehitetään kunnan omia työllisyyspalveluita huomioiden hyvinvointialueen ja TE-palveluiden kuntiin siirron vaikutukset.

TE-viranomaistehtävien toteuttaminen

- **MITTARI:** Työttömyysprosentti alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon

LISÄÄ ASUKKAITA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistyminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen.

Toimenpiteet:

Monipuolinen harrastus- ja kerhotoiminta.

- **MITTARI:** Kävijämäärä kerhoissa ei laske

Lasten- ja nuorten ennaltaehkäisevien tukipalvelujen resurssit ovat riittävät

- **MITTARI:** Jokainen nuori lähtee ja pääsee opiskelemaan peruskoulun jälkeen

Lapset ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta - Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. - Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus. - Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen. - Hyvät harrastukset. - Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kunta-laisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta. - Työllisyyden edistäminen - Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä. - Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen. - Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen. - Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. - Turvallisuuden edistäminen. - Kansansairauksien ennaltaehkäisy. Ikäihmiset: Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeminen - Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne. - Yksinäisyyden vähentäminen - Kaatumisen ehkäisy	Harrastemahdollisuuksien löytäminen MITTARI Liikuntasalin käyttöaste vähintään 90% Monipuoliset kirjastopalvelut hyvinvoinnin edistäjänä kaikille kuntalaisille MITTARI fyysisten käyntien tunnusluku suhteutettuna väestöön on vähintään 7 Senioriväestön osallistavaa ja monipuolista vapaa-ajan toimintaa kehitetään MITTARI vanhustenviikolle järjestetään kattava ohjelmakokonaisuus MITTARI järjestöjen kanssa yhteistyössä vähintään 5 tapahtumaa MITTARI vähintään kaksi järjestöpalaveria vuodessa
--	---

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit
<u>Tulostavoite:</u> Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. <u>Toimenpiteet:</u> Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. - Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta. - Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta.	Osallistetaan kuntalaiset osallistuvan budjetin määrärahan käyttöön MITTARI: Osallistuvan budjetoinnin määräraha on käytetty kuntalaisten esityksen mukaisesti Kaikille kuntalaisille tuotettujen tapahtumien järjestäminen MITTARI: Vuodessa näyttelyitä ja tapahtumia vähintään 40

<u>Tulostavoite:</u> Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia. <u>Toimenpiteet:</u> - Järjestetään eri vuodenaikoina kaikille ikäryhmille onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia yhdessä yritysten, kyläyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. - Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa.	Nuorille suunnattua kulttuurikasvatusta ylläpidetään MITTARI: Nuorille suunnattuja kulttuuritapahtumia vapaa-ajalle vähintään 2 Kulttuuripalveluja laajennetaan MITTARI: Euroopan kulttuuripääkaupunki Oulu2026 hankkeessa mukana oleminen.
---	---

Kotoutumispalvelut tekevät monialaista verkostoyhteistyötä ja toteuttavat kotoutumistoimenpiteitä, jotka tukevat maahanmuuttajien sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä oman kulttuuri-identiteetin säilyttämistä. Samalla edistetään kuntalaisten ja suomalaisen yhteiskunnan ymmärrystä eri kulttuureista.

Kiintiöpakolaisten säännöllisestä vastaanottamisesta luovuttiin vuonna 2024 muuttuneen hallitusohjelman ja lisääntyneen resurssitarpeen vuoksi. Vuoden 2025 aikana kotoutumispalveluiden toiminta on vähentynyt merkittävästi. Kiintiöpakolaisia ei ole vastaanotettu, ja osa aiemmin kunnassa asuneista maahanmuuttajaperheistä on muuttanut pois.

Vaikka perusohjausta ulkomaalaistaustaisille henkilöille edelleen tarjotaan, kotoutumistyön määrä on selvästi vähentynyt. Maahanmuuttajataustaisia henkilöitä muuttaa Utajärvelle edelleen esimerkiksi perhesyistä ja työn perässä, mutta palvelutarve on aiempaa rajatumpi.

Työllisyyspalveluiden keskeisinä tavoitteina on toteuttaa tehokasta työnvälitystä niin, että työnantajat saavat tarvitsemaansa työvoimaa ja työnhakijat etenevät töihin. Tavoitteena on myös työnhakijoiden osaamisen kehittäminen vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita. Myös työnhakijoiden työkyvyn kehittäminen osaamistaan vastaaviin tehtäviin sekä lisätä työnantajien valmiuksia työllistää henkilöitä, joilla on työkyvyn tuen tarpeita. Tavoitteena on myös, että asiakas on tarpeensa mukaisessa palvelussa ja siirtyy tarpeenmukaiselle etuudelle, mikäli hänellä ei ole osaamista tai työkykyä työllistymiseen.

Utajärven kunta on mukana Oulun seudun työllisyysalueessa ja vastuukuntana toimii Oulun kaupunki. Työllisyysalueeseen kuuluu 11 kuntaa. Utajärven kunnan Työllisyyspalvelut toteuttaa Oulun seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työvoimaviranomaisen lakisääteisiä palveluita lähipalveluna. Palvelut, joilla ei paikallisesti ole suurta tarvetta tai palvelu on laadultaan sellaista, että se vaatii tiettyä erityisosaamista, hankitaan keskitetysti Oulun kaupungilta.

Työvoimaviranomaisina kunnan Työllisyyspalveluissa työskentelee työllisyyskoordinaattori sekä kaksi omavalmentajaa. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta koskee työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa sekä perusosan suuruista osuutta ansiopäivärahasta. Kunnan

rahoitusvastuu määräytyy työnhakijan työttömyysetuuspäivien kertymän perusteella. Kannustavan rahoitusmallin mukaisesti pelkkä työttömän aktivointi eli palveluihin ohjaaminen ei vaikuta kunnan rahoitusvastuuseen. Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta alkaa 100 päivää kestäneestä työttömyydestä ja kasvaa portaittain. Työttömyysjaksoja lyhentävä kunta hyötyy taloudellisesti, kun kuntalainen työllistyy avoimille työmarkkinoille tai opiskelijaksi. Yritykset voivat hakea palkkatukea. Lisäksi kunnan oma rekrytointilisä yrityksille otetaan käyttöön.

Nuorille tarjotaan ryhmämuotoista nuorten työpajatoimintaa. Ryhmämuotoisen työpajatoiminnan tavoitteena on vahvistaa nuoren työelämä- ja opiskeluvalmiuksia. Lisäksi edistää nuorten elämänhallinnallisia taitoja ja vahvistaa nuoren sosiaalisia taitoja. Ryhmämuotoinen nuortentyöpajatoiminta kuuluu osana nuorille tarjottavia työllisyyspalveluja. Ryhmämuotoista toimintaa järjestetään viikoittain 2-4 tuntia, mikäli halukkaita osallistujia on vähintään viisi.

Etsivä nuorisotyö on kunnan erityisnuorisotyötä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki alle 29-vuotiaat utajärveläiset nuoret, jotka tarvitsevat tukea arjessaan, koulutuspolulla tai työelämään siirtymisessä. Toiminnan tavoitteena on tarjota nuorille yksilöllistä ohjausta ja tukea, joka edistää heidän hyvinvointiaan, osallisuuttaan sekä mahdollisuuksiaan rakentaa omannäköistä ja kestävää tulevaisuutta.

Etsivä nuorisotyö auttaa nuoria löytämään heille sopivat palvelut ja tuen muodot sekä ohjaa heitä koulutuksen, työharjoittelun ja työelämän piiriin. Toimintaan sisältyy myös käytännölläheinen arjen tuki, kuten viranomaisasioinnin opastus, taloudenhallinnan vahvistaminen ja rinnalla kulkeminen yksilöllisten haasteiden ratkaisemisessa.

Palvelu perustuu vapaaehtoisuuteen ja luottamuksellisuuteen. Nuori kohdataan hänen omista tarpeistaan ja toiveistaan käsin, ja hänelle tarjotaan mahdollisuus varhaiseen tukeen ennen raskeampien palvelujen tarvetta. Toiminnassa tuetaan nuoren elämäntaitojen kehittymistä, sosiaalisten verkostojen rakentumista sekä valmiuksia kiinnittyä opintoihin ja työelämään.

Vasite-tiimi on hyvinvointipalveluiden henkilöstön tiimi. Siihen kuuluvat kulttuuri, kirjasto, nuoris- ja liikunta, etsivä nuorisotyö, työllisyyspalvelut, kotoutumispalvelut ja yleisen hyvinvoinnin edistämisen henkilökunta. Tiimin palvelut ovat koko kuntaa ja kuntalaisia koskevia palveluita, jotka kuuluvat myös vapaa-ajan asukkaille. Tiimin tuottamat palvelut ovat olennainen osa kunnassa tehtävää ja tuotettavaa hyvinvointia. Tiimin tehtävänä on luoda, kehittää, suunnitella ja seurata kunnassa tuotettavaa hyvinvointityötä poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Kansalaisopiston palvelut ostetaan Muhoksen kunnalta. Utajärven kunta korvaa Muhoksen kunnalle kustannukset niistä kursseista, jotka järjestetään Utajärvellä. Hallintokuluista Utajärven kunta maksaa osansa samassa suhteessa kuin opiston tunnit jakautuvat Muhoksen ja Utajärven kuntien välillä. Kunta tukee Utajärven kuntalaisten osallistumista kursseille OjO-setelillä. Kansalaisopisto vastaa kurssitarjonnassaan Utajärvellä kuntalaisten tarpeisiin.

Kirjasto tekee monipuolisesti työtä lukutaidon ja elinikäisen oppimisen puolesta. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia osallisuuden kokemuksiin ja huomioi toiminnassaan myös erityisryhmät. Omatoimikirjaston ja elektronisten aineistojen tarjonnan myötä kirjaston palvelut ovat saavutettavissa myös henkilökunnan palveluajan ulkopuolella. Talousarviossa varaudutaan kirjaston digilaitteiden uusintaan vuonna 2026. Kirjasto vastaa kuntalaisten tarpeisiin kirjastolain mukaisesti.

Kulttuuripalvelut tuottavat ja edistävät kulttuurin saavutettavuutta kuntalaisille. Keskiössä ovat monipuoliset tapahtumat, kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuminen ja strategian mukainen kulttuurihyvinvointia edistävä työ. Kulttuuripalveluita järjestetään laaja-alaisesti eri kulttuurin aloilta tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille. Kulttuuripalvelut kehittävät

kulttuuritoimintaa Utajärvellä paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuen. Pyritään vahvistamaan Utajärven vetovoimaa.

Olemme osa Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 kokonaisuutta ja vuonna 2025-2026 tulemme järjestämään Utajärvellä entistä enemmän tapahtumia, joihin olemme saaneet apurahoja, sekä kunnan omaa rahoitusta. Osallistamme kuntalaisia entistä enemmän mm. tapahtumien ideoinnissa ja käytännön toteutuksessa. Kuntalaisten toiveet tapahtumasisällöistä voidaan tässä yhteydessä ottaa entistä konkreettisemmin huomioon. Vuonna 2026 jatkamme ja kehitämme myös hyväksi todettuja tapahtumakonseptejamme.

Liikuntapalveluiden keskiössä on kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen läpi elämänkulun. Tavoitteena on lisätä kuntalaisten liikkumista, kehittää liikuntaympäristöjä ja vahvistaa liikunnallista elämäntapaa arjessa.

Liikuntapaikkojen kehittämisessä panostetaan turvallisuuteen, saavutettavuuteen ja monipuolisuuteen. Tavoitteena on edistää liikuntapaikkaverkoston ajantasaisuutta sekä vastata erilaisten käyttäjäryhmien tarpeisiin. Liikuntapaikkojen huoltoa ja kehittämistarpeita seurataan järjestelmällisesti, ja tarvittaviin toimenpiteisiin reagoidaan suunnitelmallisesti.

Liikuntapalvelut ovat monipuolisia sisältäen matalan kynnyksen ryhmätoimintaa, ohjattua harasteliikuntaa sekä kohdennettuja palveluja esimerkiksi lapsille, nuorille, työikäisille ja ikääntyneille.

Yhteistyötä paikallisten urheiluseurojen, yhdistysten, varhaiskasvatuksen ja koulun sekä muiden hyvinvointipalveluiden kanssa vahvistetaan entisestään. Kumppanuuksien avulla voidaan tarjota monipuolisia liikuntamahdollisuuksia ja kehittää yhteisiä tapahtumia ja kampanjoita, jotka tukevat liikkumista ja yhteisöllisyyttä.

Kirjastosta lainattavien liikuntavälineiden valikoimaa ja kuntoa seurataan säännöllisesti. Tarvittaessa välineitä päivitetään, jotta mahdollisimman moni kuntalainen pääsee kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja helposti ja maksutta.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on tukea nuoren kasvua, kehitystä ja itsenäistymistä. Palveluissa edistetään kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Alueellisten kasvu- ja elinolosuhteiden kehittäminen ja arviointi tukevat nuoren kasvua pitkäjänteisesti. Nuorisopalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä kasvatuspalveluiden kanssa ja pyrkivät vastaamaan nuorten arkielämän tarpeisiin ja haasteisiin. Ennaltaehkäisevä työ on olennainen osa nuorten kanssa tehtävää päivittäistä työtä. Alueelliset ja valtakunnalliset verkostot tukevat kuntien välistä yhteistyötä.

Kunnassa toimiva nuorisovaltuusto on tärkeä nuorten osallisuutta tukeva kumppani.

Nuorisopalveluissa työskentelee kaksi henkilöä oppisopimuksella. Koulunuorisotyö jatkuu aina-kin elokuun 2026 loppuun, ja sen jatkohanketta haetaan, mikäli rahoitus mahdollistaa. Koulunuorisotyö on osoittautunut tärkeäksi osaksi nuorten arjen tukemista ja yhteistyötä koulun kanssa.

Vuonna 2025 päättynyt NUPS-hanke (nuorisopalvelujen palvelusuunnitelma) on jättänyt vahvan pohjan alueelliselle yhteistyölle. Onnikka-hanke aloitettiin vuoden 2025 aikana ja se jatkuu edelleen Nuorten Ystävien kanssa.

Seniorityö edistää ikäihmisten hyvinvointia monipuolisella seniorityöllä, jonka tavoitteena on tukea virkeää, osallistavaa ja turvallista seniorielämää. Toiminta perustuu yhteisöllisyyden vahvistamiseen, osallisuuden lisäämiseen sekä ennaltaehkäisevään näkökulmaan, joka tukee ikäihmisten toimintakykyä ja elämänlaatua.

Kunnan järjestämät kerhot, kulttuuri- ja liikuntatapahtumat sekä erilaiset kohtaamispaikat tarjoavat ikäihmisille mahdollisuuksia sosiaaliseen vuorovaikutukseen, mielekkääseen tekemiseen ja yhteisön jäsenyyden kokemiseen. Toiminnassa hyödynnetään vapaaehtoistyötä, järjestöyhteistyötä ja paikallisia verkostoja, jotka vahvistavat ikäystävällistä kuntaa.

Seniorityö on osa kunnan poikkihallinnollista hyvinvoinnin edistämistä, ja sen kehittäminen tapahtuu yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että ikäihmiset voivat elää aktiivista ja turvallista arkea omassa kotikunnassaan mahdollisimman pitkään.

Hyvinvoinnin edistämistyön keskeisenä tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten kokemaa onnellisuutta, terveyttä ja turvallisuutta tunnistamalla ja kehittämällä niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Työ perustuu ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon, jonka pohjalta suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia tapahtumia, tilaisuuksia ja luentoja, jotka tukevat kuntalaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja elämänlaatua.

Verkostoyhteistyö hyvinvointialueen sekä muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa muodostaa merkittävän osan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Yhteistyön avulla voidaan vahvistaa vaikuttavuutta, jakaa asiantuntemusta ja kehittää yhteisiä toimintamalleja.

Ennaltaehkäisevän työn jatkuva kehittäminen ja toimintatapojen juurruttaminen ovat koko kunnan yhteinen tehtävä, joka edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Hyvinvoinnin edistäminen ei ole vain yksittäisten toimialojen vastuulla, vaan se kuuluu kaikille kunnan toimijoille osana strategista ja arjen päätöksentekoa.

Hyvinvointipalvelut tukevat monitahoisesti kuntalaisten hyvinvointia. Subventoimme uintilippuja Rokua Health & Spa:han ja järjestämme sinne myös maksuttoman kuljetuksen ja ohjatun allasjumpan. Uutena palveluna käyttöön otetaan ikäihmisten Kyläapu-palveluseteli, jolla kotona-asumista pyritään tukemaan.

2.4. Kasvatuspalvelut (70)**2.4.1. Kasvatuspalvelut yhteensä****Kasvatuspalvelut (sisäiset ja ulkoiset erät)**

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	25 -> 26
Toimintatuotot				
Myyntituotot	366 681	371 820	365 000	-1,8 %
Maksutuotot	42 037	9 000	9 000	0,0 %
Tuet ja avustukset	95 632	26 000	26 000	0,0 %
Vuokratuotot	12 919	10 000	10 000	0,0 %
Muut toimintatuotot	7 882	0	0	-
Toimintatuotot yht.	525 151	416 820	410 000	-1,6 %
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-4 112 062	-4 378 081	-4 435 334	1,3 %
Palvelujen ostot	-2 552 916	-2 565 200	-2 379 116	-7,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-230 775	-203 410	-193 670	-4,8 %
Avustukset	-96 049	-101 000	-98 000	-3,0 %
Vuokrakulut	-69 127	-100 240	-86 490	-13,7 %
Muut toimintakulut	-6 013	-600	-600	0,0 %
Toimintakulut yht.	-7 066 942	-7 348 531	-7 193 210	-2,1 %
Toimintakate	-6 541 790	-6 931 711	-6 783 210	-2,1 %

2.4.2. Kasvatuspalveluiden kuvaukset

Palvelukuvaukset

Utajärven kunnan kasvatuspalvelut tarjoaa kuntalaisille kehittyneet, asiakaslähtöiset palvelut, jotka antavat kunnassa asuville lapsille ja nuorille edellytykset turvalliseen kasvuun. Kasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus. Tästä kokonaisuudesta muodostuu Utajärven lapsille ehyt yhtenäinen kasvu- ja koulupolku varhaislapsuudesta nuoruuteen.

Kasvatuspalveluiden tehtävänä on monipuolisten ja nykyaikaisten kasvatus- ja koulutuspalveluiden tarjoaminen valtakunnallisten ja koulutuksen järjestäjäkohtaisten varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaisesti. Päämääränä on ajatteleva, toimiva ja tyytyväinen kuntalainen, joka viihtyy ja haluaa asua paikkakunnallaan. Tähän pyritään luomalla vahvat edellytykset lasten ja nuorten henkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen kasvulle.

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN 2025	TULOSTAVOITE Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	
<u>Tulostavoite:</u> Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta <u>Toimenpiteet:</u> Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille. - Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. Väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi toteutetaan lapsiperhepakettia. - Lapsiperhepaketti: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalaisä	Jatketaan lukion markkinointia päivitetyn markkinointisuunnitelman mukaisesti MITTARI: syksyllä 2026 lukion aloitavassa ryhmässä vähintään 15 opiskelijaa Ylläpidetään kunnan mainetta laadukkaan perusopetuksen järjestäjänä MITTARI: Yli 90 % huoltajista on erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä perusopetuksen toteuttamiseen Ylläpidetään laadukasta varhaiskasvatusta ja lapsiperhepakettia MITTARI: Yli 90 % huoltajista on erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä varhaiskasvatuspalveluihin.

Sitoudutaan maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen. Toteutetaan säännöllistä aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta.	Jatketaan maksuttoman varhaiskasvatuksen, 1–3 luokkalaisille tarjottavan aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan sekä kotihoidontuen kuntalisän toteuttamista. Kansainvälisyys näkyy vahvana painopistealueena lukion toiminnassa. MITTARI: Lukion omat kansainvälisyshankkeet ja Erasmus+ -hanke toteutuu lukuvuosisuunnitelman mukaan.
<u>Tulostavoite:</u> Kuntalaisten hyvinvoinnin edistyminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen. <u>Toimenpiteet:</u> Lapset ja nuoret: - Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. - Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus. - Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen. - Hyvät harrastukset.	Ollaan mukana järjestämässä kerhotoimintaa yhdessä kunnan nuorisotoimen ja 4H:n kanssa. MITTARI: Koulun tiloissa järjestetään lapsille ja nuorille kerhotoimintaa vuonna 2026.

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN 2025	TULOSTAVOITE
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	
<u>Tulostavoite:</u>	Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. <u>Toimenpiteet:</u> Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.	Otetaan oppilas- ja opiskelijakunnat osaksi koulun päätöksentekoa.

• Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta. • Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta. Kehitetään kuntalaistiedottamista nyky-aikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi. • Viestinnän monikanavaisuus	• MITTARI: oppilaskunnan aloitteita toteutuu koulun arjessa vuoden aikana, Lukion ja perusopetuksen yhteisöllisissä opiskeluhuoltoryhmissä on säännöllisesti paikalla myös oppilaiden edustus. Tuetaan koulun vanhempaintoimikunnan toimintaa. MITTARI: Jokaisessa vanhempaintoimikunnan kokouksessa on opettajakunnan edustaja paikalla
--	--

Esiopetus, perusopetus ja lukio

Utajärven koulussa toimii esiopetus, perusopetus ja lukio. Esiopetuksessa on 20 lasta yhdessä opetusryhmässä. Perusopetuksen oppilasmäärä on 255. Perusopetuksen vuosiluokat 1 ja 4 toimii yksisarjaisena. Vuosiluokista 2 ja 3 on yhdet luokat sekä yksi 2-3 vuosiluokkien yhdysluokka. Vuosiluokat 5,6,8 ja 9 toimii kaksisarjaisena ja vuosiluokka 7 kolmesarjaisena. Yläkoulussa on lisäksi pienluokka. Peruskoulun päättötodistuksen keväällä 2026 saa arviolta 31 oppilasta. Syyslukukaudella 2026 esiopetukseen tulee arviolta 14 lasta. Esi- ja perusopetuksen yhteenlaskettu oppilasmäärä tulee siis laskemaan noin 17 oppilaalla vuoden 2026 aikana.

Perusopetuksen vuosiluokat 1-5 toimivat luokanopetuksessa (alakoulu) ja vuosiluokat 6-9 aineenopetuksessa (yläkoulu). Esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokkien 1-5 opetus järjestetään vuonna 2011 valmistuneessa koulun osassa ja vuosiluokat 6-9 sekä lukio toimivat vuonna 2025 valmistuneessa koulurakennuksessa. Lukiossa opiskelee yhteensä 55 opiskelijaa yksisarjaisessa yleislukiossa.

Koulu järjestää myös kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan.

Utajärven koulu antaa tasokasta kasvatusta ja opetusta ajanmukaisessa ja viihtyisässä oppimisympäristössä, jossa vallitsee turvallinen ja innostava ilmapiiri. Kaikessa toiminnassa keskiössä on oppilas. Jokaiselle oppilaalle taataan parhaat mahdolliset edellytykset kasvuun ja oppimiseen. Sekä perusopetuksen että lukion puolella panostetaan vahvasti kansainvälisyyteen ja tietotekniisiin taitoihin. Lukion markkinoinnin tavoitteena on vähintään 15 opiskelijan aloittava ryhmä syyslukukaudella 2026.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Utajärvellä toiminta tapahtuu pitkälti pienryhmissä, jolloin lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduiksi. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Varhaiskasvatuksen päämääränä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen yhteistyössä vanhempien kanssa. Utajärven kunta tarjoaa laadukasta

ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta Keisarintien päiväkodissa. Tavoitteemme on varmistaa, että lapsella on ympärillään välittäviä ihmisiä ja hän kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi yhteisön jäsenenä.

Utajärven kunnan koko varhaiskasvatus toimii Keisarintien päiväkodissa. Päiväkodissa on kuusi ryhmää; 0–1 -vuotiaiden Koiramäki, 2-3- vuotiaiden Vaahteramäki, 3-5-vuotiaiden ryhmät Kis-sankulma ja Tassula, 0-6 -vuotiaiden vuorohoitoryhmä Huvikumpu sekä esiopetusta täydentävä varhaiskasvatusryhmä koulupäivinä aamuisin ja iltapäivisin sekä koulun loma-aikoina. Päiväkodin vuorohoitoryhmä on avoinna lasten etukäteen ilmoitettujen hoitoaikojen mukaan. Päiväkodissa on paikka n. 100 lapselle ja työntekijöitä on yhteensä 30.

Varhaiskasvatuksen päivittäisestä johtamisesta vastaa varhaiskasvatuksen esihenkilö. Tehtävänkuvaan sisältyy koko varhaiskasvatuksen lakisääteisestä toiminnasta vastaaminen; muun muassa pedagoginen johtaminen, henkilöstö- ja taloushallinto, lakisääteisiä arviointi-, kehittämis- ja suunnittelutehtäviä sekä turvallisuusjohtaminen. Tehtävä sisältää myös monialaista verkostoyhteistyötä esimerkiksi Pohteen ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tehtävän laajuuden vuoksi varhaiskasvatuksen esihenkilön tehtäviä on jaettu myös virassa olevalle varhaiskasvatuksen opettajalle. Hänen työaikansa koostuu 60% lapsiryhmässä työskentelystä ja 40% hallinnollisista töistä. Kyseinen opettaja toimii myös varhaiskasvatuksen esihenkilön sijaisena tämän lomien aikana.

Vuonna 2026 varhaiskasvatuksen erityisopetusta ei hoideta enää koulun erityisopettajan toimesta. Varhaiskasvatuksessa on aloittanut oma varhaiskasvatuksen pätevä erityisopettaja elokuussa 2025. Kyseinen erityisopettaja hoitaa myös esiopetuksen erityisopettajan tehtävät koulun puolelle.

Varhaiskasvatussuunnitelman valtakunnallisten perusteiden päivitys astuu voimaan 1.1.2026. Tämän jälkeen Utajärven kunnassa päivitetään kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelmatyö tulee olemaan keväällä 2026 iso projekti varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Utajärven varhaiskasvatuksessa jatketaan lapsiperhepaketin mukaisesti maksutonta varhaiskasvatusta. Vuonna 2026 käytössä on Daisy -toiminnanohjausjärjestelmä entisen Wilman sijaan. Pieni ja ketterä organisaatio mahdollistaa asiakaslähtöisen ja perheiden tarpeisiin perustuvan palveluiden järjestämisen nopeallakin aikataululla.

2.5. Elinympäristöpalvelut (80)**2.5.1. Elinympäristöpalvelut yhteensä****Elinympäristöpalvelut (sisäiset ja ulkoiset erät)**

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	25 -> 26
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 940 511	3 017 601	3 444 540	14,1 %
Maksutuotot	60 581	165 000	82 200	-50,2 %
Tuet ja avustukset	64 949	57 941	50 532	-12,8 %
Vuokratuotot	1 173 566	1 316 583	1 125 897	-14,5 %
Muut toimintatuotot	60 164	1 000	1 000	0,0 %
Toimintatuotot yht.	4 299 770	4 558 125	4 704 169	3,2 %
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 208 440	-1 260 806	-1 314 731	4,3 %
Palvelujen ostot	-1 932 249	-1 806 130	-2 365 276	31,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 044 601	-1 226 315	-1 094 670	-10,7 %
Avustukset	-43 699	-76 400	-12 201	-84,0 %
Vuokrakulut	-187 516	-187 537	-188 337	0,4 %
Muut toimintakulut	-15 826	-17 840	-3 840	-78,5 %
Toimintakulut yht.	-4 432 331	-4 575 028	-4 979 055	8,8 %
Toimintakate	-132 560	-16 903	-274 886	1526,3 %

2.5.2. Elinympäristöpalveluiden kuvaukset

Palvelukuvaukset

Elinympäristöpalveluiden palvelut jakautuvat kolmeen palvelulinjaan alla olevan kuvan mukaisesti. Elinympäristöjohtaja johtaa ja vastaa toimialansa toiminnasta. Palvelulinjoilla on vastuuhenkilöt, jotka johtavat palvelulinjaansa yhdessä työnjohtajien kanssa. Elinympäristöpalvelut toimivat tukipalveluina kuntakonsernin toiminnoille. Päätehtävät ovat suunnitella, rakentaa, ylläpitää ja kehittää elinympäristöä.

Elinympäristöpalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä Utajärven Yrityspuisto Oy:n kanssa ja osallistuu kehittämishankkeisiin. Elinympäristöpalveluiden kehitystoiminnalla pyritään luomaan edellytyksiä mm. kiertotalouden edistämiseen, vihreän energian tuotantoon ja jalostukseen, hii-liivisaiden materiaalien tuottamiseen, sekä maa- ja metsätalouden toiminnan edistämiseen. Keskeisin vaikuttamisen sektori on maankäytön suunnittelun ja resurssoinnin riittävän pitkälle tähtäävä strategia.

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Elinkeinorakenteen monipuolistaminen.
Yrityksien määrän lisääminen.

Toimenpiteet:

Edistetään yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimitaan verkostomaisesti.

Elinympäristöpalvelut tekevät aktiivisesti elinkei-noelämän toimintaympäristön rakenteita suoraan yritysten tarpeisiin.

Mittari: Mustikkakankaan asemakaava alue 3 T/kem kaava edistetty samassa tahdissa kuin kaavaa ohjaava hankekehitys.

- Utajärven hiiliviisas teollisuusalueen kehittämistoimenpiteet Resurssivii-sauden käsikirjan mukaisesti.
- Rokuan ydinalueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano??

Asenteemme mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämisen asiakaslähtöisesti kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristötarkastuksen avulla.

Maanhankinta strategisesti tärkeitä alueilta

Mittari: Mustikkakankaan uusi VT22 liittymä on rakennettu (Orikangas)

Mittari: Mustikkakangas osa 2 alueen kaavatie (Prosessitie) on asfaltoitu

Mittari: Mustikkakangas osa 2 alueella on kaavamuuтокset tehty vastaamaan kehittyvää tarvetta

Hankerahoituksella kiertotalouden ja hiiliviisaan toiminnan edistäminen:

Mittari: Hankerahoituksia haettu vähintään kahteen kehityskohteeseen.

LISÄÄ ASUKKAITA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2026 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia

Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta

Toimenpiteet:

Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.

- Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia.

Mahdollistetaan etätyö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.

- Kehitetään omaa vuokra-asumista.
- Monipuolinen asumista tukeva kaavoitus:
 1. ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi huomioidaan kaavoituksessa yleisesti.
 2. mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta.
 3. strategiset kyläyleiskaavat yhdessä kyläseurojen/ maanomistajien kanssa.
 4. kunnan omistuksessa olevien rantatonttien rakentamisen mahdollistaminen.

Oulujoen rantaosakaavojen kautta muodostuneiden rakennuspaikkojen rakentumisen edistäminen markkinoinnin keinoin

MITTARI: Rakennuspaikkoja saatu "houkuttua" myyntiin 5 kpl

Kouluhanke vaihe 3 toteuttaminen

Mittari: Suunnittelu valmis. Kilpailutus tehty. Rakennusurakka käynnissä

Yhteisöllisyyden ja turvallisuuden vahvistaminen.

Mittari: Resurssien ja voimavarojen kokonaiskartoitus valmis

5. strategisesti hyviä asuinpaikkoja kartoitetaan ja lähestytään maanomistajia. Palveluiden toimivuuden ja laadun ylläpitäminen • Oulujokilaakson kuntien välisen yhteistyön toteutus ateria- ja maankäyttöpalveluiden osalta. • Kuntalaiskysely palveluiden toimivuudesta kahden vuoden välein.	
---	--

Yhdyskuntasuunnittelu

Kunnan ydintehtäviin kuuluu maankäytön suunnittelu ja maankäytön keinoin elinvoiman edistäminen. Maankäyttöön liittyvät vaatimukset kasvavat koko ajan mm. metsäkadon pysäyttämiseksi. Luonnonmonimuotoisuuden kehittäminen, ekologinen kompensatio ovat asioita, joita tulee jatkossa huomioida maankäytön strategiassa. Maapoliittinen ohjelma tulee päivittää ja miettiä käynnissä olevan murroksen mukaiseksi.

Mustikkakankaan teollisuusalue 3 kaavanlaadintaa tehdään yhdessä Vetyalfa Oy:n kanssa. Alueelle kehittyy suuren mittakaavan vetylaitos ja jatkojalostusrakenteet.

Mustikkakankaan ympäristöön on valmistunut Isosuon aurinkoenergiapuisto. Hietaselkään kunnan omistamalle maalle on kehittymässä aurinkoenergiaa ja akkuvarastoja ensimmäisessä kehitysaallossa. Tuulivoimaa on myös alueella mahdollista kehittää.

Mustikkakankaan aluetta 2 muokataan kaavan osalta korttelikohtaisilla kaavamuutoksilla tarpeen mukaiseksi. Alueella mm. on käynnistetty uusiutuvien liikenteen energioiden jakelu pisteen mahdollistaminen. Alueella 2 joudutaan todennäköisesti tekemään muitakin kaavapäivityksiä mm. sähköinfran vuoksi.

Energia ja ilmasto maakuntakaava on valmistunut. Maakuntakaavaan on merkitty Utajärven kunnan alueella viisi seudullisesti merkittävää tuulivoimahanketta (Tynnyrikorpi, Pahkavaara, Pontema, Tornikangas ja Maaselkä). Pahkavaaran hankkeeseen on rakennusluvut myönnetty. Muiden osalta kaavoitusprosessit ovat käynnissä.

Rakennusvalvonta

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava hyväksyttiin vuonna 2025. Maakuntakaavan valmistumista odottaneet tuulivoimayleiskaavat tulevat nyt hyväksymiskäsittelyyn ja sitä myöten tuulivoimalat rakennusvalvonnan lupakäsittelyä varten. Vuodelle 2026 odotetaan myös datakeskuksen ja uusien aurinkovoimaloiden lupaprosessien alkamista. Rakennusvalvonta vastaa myös kaavoituksen valmistelusta. Rakennusvalvonnan ja kaavoituksen koko työresurssi on 80 % kokonaistyöajasta.

Rakennusvalvonnan tulojen arviointia on tehty varovaisuusperiaatteella koska energiahankkeiden etenemiseen on paljon eri tekijöitä, jotka ei ole kunnasta riippuvaisia.

Puistot, viheralueet, metsätalous

Vastuualueen tehtävänä on taajaman ja lähivirkistysalueiden hoito, rakentaminen ja kunnossapito, yleisten uimarantojen, leikkikenttien turvallisuudesta ja siisteydestä vastaaminen, kuntoilu-/ulkoilureittien raivaus- sekä kunnossapitotöiden tekeminen. Operatiivista toimintaa johtaa ym-

päristötyönjohtaja. Taajama-alueen kesäaikaisesta siisteydestä vastaa yksi määräaikainen kausityöntekijä. Vakituksia työntekijöitä ympäristönhoitoon ei ole, joten ympäristönhoidon ja reitistöjen työsuoritteet tehdään ostopalveluna.

Huolehdimme myös Rokualla matkaparkin tilojen ja ympäristön siisteydestä sekä matkaparkin tarjoamien palveluiden järjestämisestä. Nykyisellään käyttäjien maksamat korvaukset alueen palveluista eivät riitä niiden ylläpitoon, joten palveluiden tuottamiseen on varattava rahaa.

Vuonna 2026 metsätaloussuunnitelma päivitetään. Varsinaisia talousmetsiä on kunnalla noin 730 hehtaaria. Utajärven kunta omistaa kaikkiaan maata noin 1500 hehtaaria. Muut alueet koostuvat kaavoitetuista alueista mm. Rokua, teollisuus ja energia-alueista sekä joutomaista mm. entiset turvetuotanto alueet. Talousarvioon vuodelle 2026 on budjetoitu metsätaloudesta saatavan tuloja noin 40 000 €.

Kunnalla on myös yhteismetsäosuus. Yhteismetsän pinta-ala on 681 hehtaaria. Kunta on suurin yksittäinen osakas yhteismetsässä. Yhteismetsän toimintaa johtaa toimikunta, jossa elinympäristöjohtaja on jäsenenä.

Ympäristö- ja terveystarkastuspalvelut

Pudasjärven kaupungin johtama Oulunkaaren ympäristöpalvelut tuottavat ympäristö- ja terveystarkastuspalvelut Utajärven kunnalle sekä Iin, Pudasjärven ja Vaalan kuntien alueelle. Oulunkaaren ympäristöpalvelut tuottavat eläinlääkäripalvelut myös Puolangan kunnalle.

Toimitilapalvelut ja asunnot

Toimitilapalveluiden tehtävä on turvata kunnan ydintoiminnoille tarkoituksenmukaiset ja terveet tilat. Kuntakonsernin kiinteistöjen teknisen ylläpidon kokonaishallinta on osa elinympäristöpalveluiden toimintaa. Toimitilapalveluiden esihenkilö johtaa kiinteistöhoitotiimin operatiivista toimintaa. Kiinteistöhoitajia on kolme. Päivystys toimii viikonloppuisin ja arkipyhinä. Arki-illat ja yöt eivät ole päivystyksen piirissä. Päivystysnumeroon tulevat soitot päivystysajan ulkopuolella lähtevät kiertämään toimihenkilöiden puhelinnumeroihin.

Hyvinvointitalo ja vanha koulurakennus laitetaan kylmilleen vuoden 2025 loppuun mennessä. Soterakennusten vuokratulo vähenee uusien vuokrasopimusten myötä ja Pohde luopuu Ahmatie 8 rakennuksen käytöstä, myös Liikeforum tiloista on irtisanottu yksi toimistotila. Muutosten vaikutus on tuloja alentava noin 200 000 euroa. Toisaalta kiinteistöjen ylläpitokustannukset yhteensä pienenevät kylmilleen laitettavien rakennuksien osalta sähkön ja lämmityskulujen kautta noin 120 000 euroa.

Kunta ei perusta tässä vaiheessa kiinteistöyhtiötä soterakennuksien osalle. Elinympäristöpalveluiden kiinteistöhuolto ylläpitää soterakennuksia.

Kunta ja kuntakonsernin yhtiöt ovat tehneet sitoumukset energiatehokkuussopimukseen. Energian käytön tehostamista edistetään. Kunnan rakennuskannasta on öljylämmityksessä enää yksi pieni kiinteistö. Fossiilisten polttoaineiden lämmityskäyttö on lähes loppunut 10 vuoden määrätietoisin kehittämisen tuloksena.

Vanhoissa rakennuksissa sisäilman laatua ja käyttäjien havaintoja seurataan aktiivisesti. Sisäilma-asioihin pyritään reagoimaan ennakoivasti mm. seuraamalla ilman laatu freesijärjestelmän kautta.

Tilapalveluiden keskeisin investointihanke on koulu vaihe 3. suunnittelu ja toteutus vuosien 2026-2027 aikana. Vuokra-asuntojen peruskorjauksiin esitetään 80 000 euron määräraha varaus, joka kohdistetaan tarpeen mukaisesti.

Puhtauspalvelut

Toiminta-ajatuksena on tuottaa ympäristöä säästävää ja kiinteistön arvon säilyttävää ylläpito- ja perussiivousta kunnan kiinteistöille. Siivouksen kustannukset ovat talousarviossa kunkin kiinteistön kustannuksissa. Siivouspalvelut käyttävät toiminnassaan työnkiertoa. Palvelukuvauksia päivitetään tarvittaessa. Mitoitusohjelma on käytössä ja kohteista on mitoitettu n.85%. Työt tehdään sen mukaisesti. Puhtauspalvelutiimissä on kuusi toimitilahuoltajaa ja työnjohtaja, joka myös osallistuu siivoustyöhön tarvittaessa.

Infrapalvelut

Kuntakonsernissa vesihuolto toimii omana taseyksikkönä elinympäristöpalveluiden alla. Infrapalveluiden keskeisin toiminta on vesihuoltotoiminnan ylläpitäminen. Muita palveluita on kuntakonsernille teiden, katuvalaistuksien ja liikuntareittien ylläpidon palvelut. Vesihuollosta vastaa käyttötekniikka. Muu infraan liittyvä toiminta on käyttötekniikan ja ympäristötyönjohtajan ohjauksen alla. Vesihuollossa toimii kolme koulutettua asentajaa. Infrapalveluiden työntekijät toteuttavat työnkierrätysjärjestelmää, jolla saavutetaan työntekijöille laajempi osaaminen toimialan tehtäviin.

Vesihuollon taseeseen on syntynyt alijäämää yli 2 M€ pitkällä aikajänteellä. Alijäämä on syntynyt omanpääoman korvauksen kautta, joka on määritetty, kun taseyksikkö on perustettu. Pääomakorvauksesta on luovuttu vuoden 2025 aikana (Valt 8.5.25 §32). Vesihuollon tulee tehdä positiivista tulosta, jotta poistot ja vähissä määrin myös alijäämää voitaisiin kattaa.

Vesihuollossa pyritään siirtymään etäluettavien vesimittareiden käyttöön. Etäluettavia mittareita vaihdetaan vuonna 2026 aina tarvittaessa sekä alueittain siihen varatun määrärahan turvin. Etäluettavat mittarit tuovat selkeää säästöä postikulujen ja toimistotyön nopeutumisen kautta. Vesijohtoverkoston uusimiseen ja laajentamiseen on varattava määrärahaa tulevana vuosina.

Kunnallisen viemärijärjestelmän kunnostukseen on useita vuosia kohdistettu investointipanoksia vuotovesien korjaamiseksi. Talousarviossa 2026 on vuotovesien vähenemisen johdosta arvioitu noin 30 000 euron menojen lasku. Talousarvioon ei ole tehty varauksia viemäreiden korjauksiin vuodelle 2026. Vesi- ja viemärihuollon automaatiojärjestelmien kehittäminen ja uusimisen tarve on jatkuvaa. Vuoden 2026 talousarvioon varataan rahaa asian kehittämiseen.

Ruokapalvelut

Utajärven kunnan ateriapalvelujen tavoitteena on valmistaa maukasta, monipuolista ja kohtuuhintaista kotiruokaa huomioiden asiakkaat, ruokavaliot sekä suomalaiset ravitsemussuositukset. Aterioiden hinnat lasketaan keittiön kokonaiskustannuksista suoriteperusteisesti. Käytössä on kuuden viikon kiertävä seudullinen ruokalistapohja, joka vaihtuu kaksi kertaa vuodessa. Ruokalistassa huomioidaan juhlapyhät sekä teemaviikkoja ja -päiviä järjestetään tilanteen mukaan. Raaka-aineiden ja muiden ateriapalvelussa tarvittavien tuotteiden hankinnassa noudatetaan Monnetran laatimaa/kilpailuttamaa osto-ohjeistusta. Lähiruoan käyttöä pyritään edistämään mahdollisuuksien ja tarjonnan mukaan. Reilun kaupan kahvia käytetään vieraskahvituksissa sekä muita Reilun kaupan tuotteita mahdollisuuksien mukaan.

Kunnassa on yksi Utajärven koululla toimiva keskuskeittiö sekä kolmen kunnan yhteinen ateriapalvelupäällikkö. Lisäksi päiväkodin keittiö toimii jakelukeittönä.

3. TULOSLASKELMAOSA

Kunnan tuloslaskelma (ulkoiset erät)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 397 703	1 406 644	1 308 546	1 308 546	1 308 546
Maksutuotot	92 882	182 500	105 700	105 700	105 700
Tuet ja avustukset	448 964	193 441	190 532	190 532	190 532
Vuokratuotot	1 186 485	1 326 583	1 135 897	0	0
Muut toimintatuotot	71 563	3 000	3 000	1 138 897	1 138 897
Toimintatuotot yht.	3 197 597	3 112 168	2 743 675	2 743 675	2 743 675
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-7 094 771	-7 416 778	-7 548 951	-7 694 240	-7 848 125
Palvelujen ostot	-4 284 907	-4 700 587	-4 850 272	-5 438 775	-4 898 775
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 388 085	-1 564 545	-1 435 375	-1 434 375	-1 434 375
Avustukset	-334 475	-599 200	-605 001	-605 001	-605 001
Vuokrakulut	-326 758	-360 117	-314 997	0	0
Muut toimintakulut	-36 053	-72 600	-59 100	-374 097	-374 097
Toimintakulut yht.	-13 465 049	-14 713 827	-14 813 696	-15 546 488	-15 160 373
Toimintakate	-10 267 451	-11 601 659	-12 070 020	-12 802 813	-12 416 698
Verotulot	7 510 142	7 433 000	7 855 000	8 005 000	8 155 000
Valtionosuudet	5 230 213	5 460 962	5 739 327	5 730 000	5 730 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	148 676	12 020	12 000	6 000	6 000
Muut rahoitustuotot	11 342	7 800	9 000	6 000	6 000
Korkokulut	-93 682	-180 000	-150 000	-150 000	-150 000
Muut rahoituskulut	-7 971	-1 650	-1 500	-1 500	-1 500
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	58 365	-161 830	-130 500	-139 500	-139 500
Vuosikate	2 531 269	1 130 473	1 393 807	792 687	1 328 802
Poistot ja arvonalentumiset	-2 290 015	-1 380 150	-1 391 765	-1 431 000	-1 450 000
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	241 254	-249 677	2 042	-638 313	-121 198
Poistoeron muutos	84 510	136 463	132 800	172 800	172 800
Tilikauden yli-/alijäämä	325 764	-113 214	134 842	-465 513	51 602

Kunnan tuloslaskelman tunnusluvut (ulkoiset erät)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot/toimintakulut	24 %	21 %	19 %	18 %	18 %
Vuosikate/poistot	111 %	82 %	100 %	55 %	92 %
Vuosikate, euroa/asukas	1 024	469	586	338	575
Asukasluku	2 472	2 410	2 380	2 344	2 310

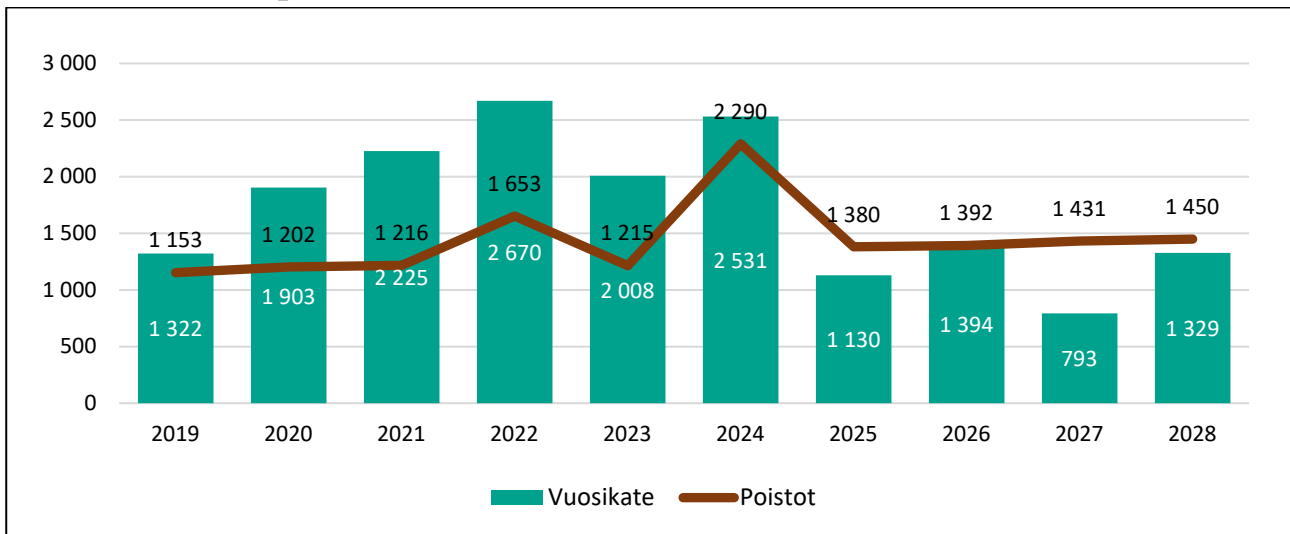
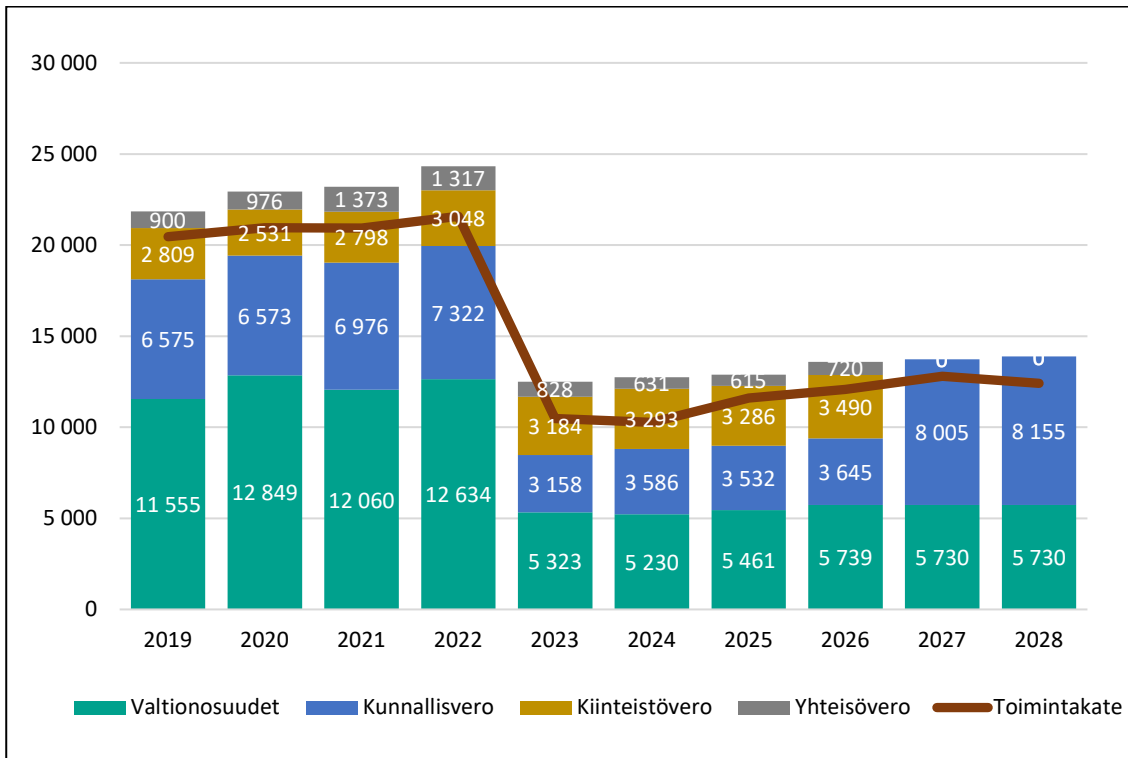
Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä poistot- ja arvonalentumiset. Näiden määrärahojen ylittyminen tai alittuminen on käsiteltävä talousarviomuutoksena valtuustossa. Suunnitelmavuosien 2027-2028 henkilöstökulut sisältävät 2%:n, palvelut 1%:n korotuksen vuosikohtaisesti. Suunnitteluvuotta 2027 rasittaa erityisesti kertaluonteinen vanhan koulurakennuksen purkamisesta aiheutuva kulu sekä varaukset hankintalain muuttumisesta aiheutuvaan inhouse -yhtiöiden tuottamien palveluiden mahdolliseen uudelleen järjestelyyn. Valtionosuuslain uudistamisen myötä tulevia mahdollisia vaikutuksia ei ole arvioitu suunnitteluvuosille.

Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Kunnan tulos on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistojen määrän. Suunnitteluvuosina 2027-2028 tilikauden tulos on negatiivinen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kunnan käyttötalouslaskelma sisäisistä ja ulkoisista eristä.

Kunnan tuloslaskelma (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	4 014 325	3 472 771	3 845 890	3 845 890	3 845 890
Maksutuotot	119 558	182 500	105 700	105 700	105 700
Tuet ja avustukset	448 964	193 441	190 532	190 532	190 532
Vuokratuotot	1 186 485	1 326 583	1 135 897	0	0
Muut toimintatuotot	71 563	3 000	3 000	1 138 897	1 138 897
Toimintatuotot yht.	5 840 895	5 178 295	5 281 019	5 281 019	5 281 019
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-7 094 771	-7 416 778	-7 548 951	-7 694 240	-7 848 125
Palvelujen ostot	-6 857 140	-6 726 704	-7 348 821	-7 937 324	-7 397 324
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 432 475	-1 604 555	-1 474 170	-1 473 170	-1 473 170
Avustukset	-361 151	-599 200	-605 001	-605 001	-605 001
Vuokrakulut	-326 758	-360 117	-314 997	0	0
Muut toimintakulut	-36 053	-72 600	-59 100	-374 097	-374 097
Toimintakulut yht.	-16 108 347	-16 779 954	-17 351 039	-18 083 832	-17 697 717
Toimintakate	-10 267 451	-11 601 659	-12 070 020	-12 802 813	-12 416 698
 Verotulot	7 510 142	7 433 000	7 855 000	8 005 000	8 155 000
Valtionosuudet	5 230 213	5 460 962	5 739 327	5 730 000	5 730 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	148 676	12 020	12 000	6 000	6 000
Muut rahoitustuotot	11 342	7 800	9 000	6 000	6 000
Korkokulut	-93 682	-180 000	-150 000	-150 000	-150 000
Muut rahoituskulut	-7 971	-1 650	-1 500	-1 500	-1 500
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	58 365	-161 830	-130 500	-139 500	-139 500
Vuosikate	2 531 269	1 130 473	1 393 807	792 687	1 328 802
 Poistot ja arvonalentumiset	-2 290 015	-1 380 150	-1 391 765	-1 431 000	-1 450 000
Satunnaiset erät					
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	241 254	-249 677	2 042	-638 313	-121 198
 Poistoeron muutos	84 510	136 463	132 800	172 800	172 800
Tilikauden yli-/alijäämä	325 764	-113 214	134 842	-465 513	51 602

Vuosikate suhteessa poistoihin, 1 000 euroa**Verorahoitus suhteessa toimintakatteeseen, 1 000 euroa**

4. INVESTOINTIOSA

Investointiosassa varataan määrärahat ja asetetaan tuloarviot hankkeille, joiden kulut kirjanpidossa aktivoidaan tasetileille. Talousarviovuonna valtuuston nähden sitovia ovat investointikoh-teittain sekä hankkeen tulo- että menoarvio. Suunnittelukauden isoimmat investointimenot koh-distuvat kunnan koulukeskuksen uudistamisen loppuun saattamiseen.

Investointihankkeet, Utajärven kunta

	Kustannus- arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Hallintopalvelut				
Osakkeiden osto	-20 000	-20 000	0	0
Hallintopalvelut yht.	-20 000	-20 000	0	0
Hyvinvointipalvelut				
Hyvinvointipalvelujen pikkubussi	-27 000	-27 000	0	0
Hyvinvointipalvelut yht.	-27 000	-27 000	0	0
Kasvatuspalvelut				
Perusop. opp.ymp.kehittäminen	-53 000	-53 000	0	0
Lukion opp.ymp. kehittäminen	-15 000	-15 000	0	0
Kasvatuspalvelut yht.	-68 000	-68 000	0	0
Elinympäristöpalvelut				
Teollisuusalueen Orikankaan liittymä	-335 000	-335 000	0	0
-Tulot:	335 000	335 000	0	0
-Menot:	-670 000	-670 000	0	0
Teollisuusalueiden tiet	-60 000	-60 000	0	0
Verkoston laajennus, vesi	-80 000	-30 000	-25 000	-25 000
Vedenottamoiden automaatioiden uu- sinta	-19 000	-19 000	0	0
Viemäriverkoston saneeraus	-58 000	-58 000	0	0
Vesijohtoverkoston saneeraus	-225 000	-25 000	-200 000	0
Koulujen piha-alueet	-515 000	-15 000	-500 000	0
Alakoulun laajennus	-1 435 000	-485 000	-950 000	0
Rivitalo huoneistojen peruskorjaus	-140 000	-80 000	-30 000	-30 000
Infrarakenteet laajentaminen kadut	-100 000	0	-50 000	-50 000
Verkoston laajennus, viemäri	-50 000	0	-25 000	-25 000
Asuntokannan kehittäminen	-800 000	0	0	-800 000
Sangin ottamokaivon pesu ja pinnoitus	-35 000	0	-35 000	0
Tonttikujan leikkikenttä(suunnittelu)	-50 000	0	-50 000	0
Elinympäristöpalvelut yht.	-3 902 000	-1 107 000	-1 865 000	-930 000
Investointihankkeet yhteensä				
Investointitulot yhteensä	335 000	335 000	0	0
Investointimenot yhteensä	4 352 000	1 557 000	1 865 000	930 000
Nettoinvestoinnit	-4 017 000	-1 222 000	-1 865 000	-930 000

5. RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan vaikutus maksuvalmiuteen. Valtuustolle sitovia eriä ovat antolainasaamisten muutokset, lainakannan muutokset kokonaizeränä sekä oman pääoman muutokset kokonaizeränä.

V.2026 rahoitusosassa on esitetty antolainaa Sotkan MC:n ratahankkeelle.

Talousarviovuonna pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi on esitetty n. 964 000 euroa. Lisäys on laskennallinen ja siinä ei ole huomioitu rahavaroja. Arviona on kuitenkin, että lisälainaa ei tarvitsisi ottaa, vaan summa voidaan kattaa rahavaroista.

Kunnan rahoituslaskelma

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 531 269	1 130 473	1 393 807	792 687	1 328 802
Tulorahoituksen korjauserät	-28 345	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 502 924	1 129 473	1 392 807	791 687	1 327 802
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-5 271 259	-911 000	-1 557 000	-1 865 000	-930 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	473 287	0	335 000	0	0
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	39 507	1 000	1 000	1 000	1 000
Investointien rahavirta yhteensä	-4 758 465	-910 000	-1 221 000	-1 864 000	-929 000
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-2 255 541	219 473	171 807	-1 072 313	398 802
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	0	-100 000	0	0
Antolainasaamisten vähennys	31 179	25 000	5 000	105 000	5 000
Antolainauksen muutokset yhteensä	31 179	25 000	-95 000	105 000	5 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000	500 000	963 893	1 942 313	656 198
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 098 131	-1 175 000	-1 040 700	-975 000	-1 060 000
Lainakannan muutokset yhteensä	901 869	-675 000	-76 807	967 313	-403 802
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	-68	0	0	0	0
Saamisten muutos	-200 220	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-82 176	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-282 464	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta yhteensä	650 585	-650 000	-171 807	1 072 313	-398 802
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 604 956	-430 527	0	0	0

Kunnan rahoituslaskelman tunnusluvut

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	-1 333 575	-3 064 658	306 092	-1 921 949	-2 537 772
Investointien tulorahoitus, %	53 %	124 %	114 %	43 %	143 %
Lainanhoitokate	2,2	1,0	1,3	0,8	1,2
Kassan riittävyys, pv	68	71	68	65	69
Asukasluku	2 472	2 410	2 380	2 344	2 310

Investointien omarahoitustavoite

Tavoitteena toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investoinnin omarahoitustavoitteen toteutuminen on osoitettavissa rahoitusosan Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan tunnusluvun avulla. Suunnittelukauden lopussa kertymän tulisi olla

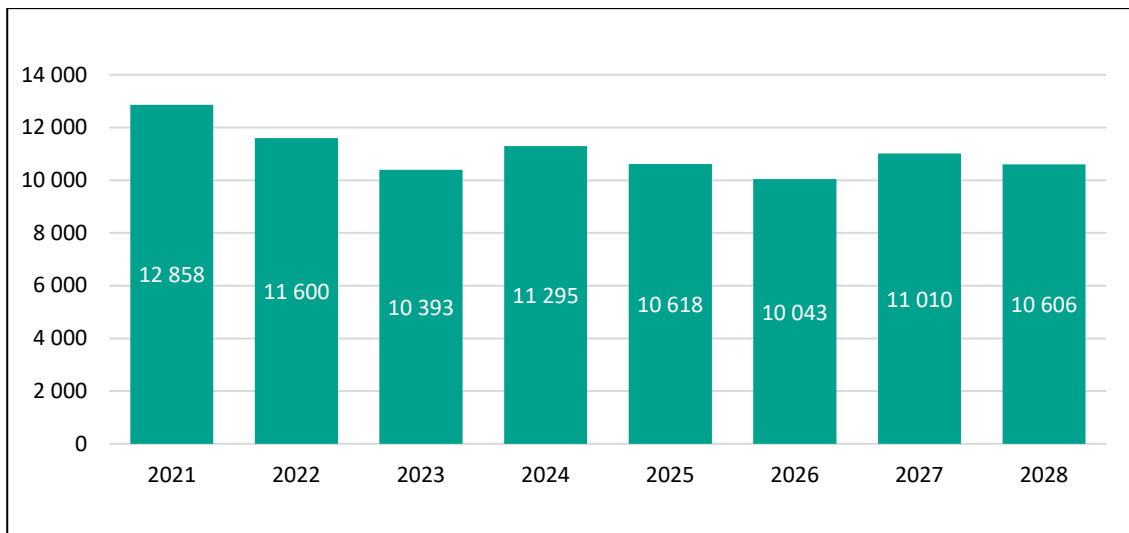
vähintään 0 tai positiivinen. Tällöin tavoite rahoittaa investoinnit omarahoituksella toteutuisi viiden vuoden tarkastelujaksolla. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on investointitasoa alempi.

Laskennallinen lainanhoitokate

Lainanhoitokykyä koskevaksi tavoitteeksi on perusteltua asettaa, että kunnan normaali tulorahoitus ilman satunnaiseriä on olennaisesti lainanhoitomenoja suurempi. Tavoitearvo lasketaan laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluvusta:
$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Täseen korolliset velat} / \text{kahdeksalla})$$
. Laskennallinen lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kunnan lainakanta, 1 000 euroa

6. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA

Vesi- ja viemärilaitos toimii erillisenä taseyksikkönä elinympäristöpalveluiden alla. Taseyksikön toimintatulojen tulisi kattaa toimintakulut ja investoinnit. Investointitarpeita lähitulevaisuuteen on tunnistettu mm. Mäntyvaaran runkovesijohdon uusimisen osalta sekä Mustikkakankaan teollisuusalueen laajenemisesta johtuen. Vesihuollon kokonaistoimitusvarmuuteen tehdään jatkuvaa kehittämistä mm. varautumisen kautta.

Vesijohtoverkosto kattaa koko kunnan alueen n. 98 %:sti. Veden myynti on vuosien saatossa hieman laskenut. Viime vuosien aikana on vesihuollon varautumiseen panostettu paljon. Kokonaistoimintaa on jouduttu vesihuollossa tarkastelemaan täysin uudelta näkökulmalta muuttuneen turvallisuusympäristön vuoksi.

Siirtoviemäriin pumpatun jäteveden määrä on vähentynyt ja taloudellisesti tämä on merkittävä asia vesihuollon kokonaistaloudessa. Etäluettavien vesimittareiden käyttöönotto on aloitettu vuodesta 2020 alkaen asentamalla mittarit keskeisimpiin isoihin kulutuspaikoihin ja kaikkiin uusiin liittymiin. Etämittareiden asennusta kohteisiin jatketaan resurssien puitteissa.

Veden hinta on 1,47 €/m³ alv 0 %. Jäteveden hinta on 3,15 €/m³ alv 0 %.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	735 468	734 810	733 595	733 595	733 595
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yht.	-95 091	-106 280	-111 180	-111 180	-111 180
Palvelujen ostot	-353 069	-319 953	-333 456	-336 791	-340 158
Materiaalit ja palvelut yht.	-448 160	-426 233	-444 636	-447 971	-451 338
Henkilöstökulut	-204 120	-189 077	-149 670	-152 663	-155 717
Poistot ja arvonalentumiset	-140 351	-132 550	-125 000	-125 000	-125 000
Liiketoiminnan muut kulut	-11 019	-15 390	-17 890	-17 890	-17 890
Liikeyli-/alijäämä	-68 182	-28 440	-3 601	-9 929	-16 350
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-89 690	-89 698	0	0	0
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-157 872	-118 138	-3 601	-9 929	-16 350
Poistoeron muutos	23 333	23 130	18 330	18 330	18 330
Tilikauden yli-/alijäämä	-134 539	-95 008	14 729	8 401	1 980

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Liikelyli-/alijäämä	-157 872	-118 138	-3 601	-9 929	-16 350
Poistot ja arvonalentumiset	140 351	132 550	125 000	125 000	125 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-138 009	0	-132 000	-285 000	-50 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta yht.	-138 009	0	-132 000	-285 000	-50 000
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-155 530	14 412	-10 601	-169 929	58 650
Rahoituksen rahavirta					
Vaihto-omaisuuden muutos	12 300	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	20 456	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kun- nalta/kuntayhtymältä	136 402	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	-13 629	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta yhteensä	155 530	14 412	-10 601	-169 929	58 650

Sisäinen korko

Vuoden 2001 aloittavassa taseessa vesilaitokselle eriytetystä peruspääomasta on sisäistä korvausta sijoitetulle pääomalle laskettu 6 %:n mukaan, $1\,494\,973,63 \text{ €} \cdot 6\% = 89\,698 \text{ €}$. Sisäinen korvaus on ollut laskennallinen. Rahallista korvausta ei ole suoritettu. Pääomakorvaus on vuosittain rasittanut taseyksikön tulosta. Taseyksikön taloudellisen tilanteen vahvistamiseksi pääomakorvauksesta luovuttiin vuoden 2025 aikana (Valt. 8.5.2025 §32).

Sisäiset lainat ja peruspääomasijoitus talousarviossa

Vuosina 2025-2027 ei ole osoitettu sisäistä lainaa eikä peruspääomasijoituksen muutosta.